

מהר"ם בר ברוך

עד כחונתה לכ"ע ויתנו לה מזונות כראוי ל"כ שודש וי"ח
שודש ל"ח שודש וי"ח יסלקוה לנד מזונותה עכ"ל והשתח
לפי דבריו אחרי שהיתומים הזמרים שחפסה יותר מכרי
כחונתה היה לנו להשגיפה אמנם לפי דברי רבי שמעון
אחיו ואפי' חפסה יותר אין להשגיפה וכן משמע מדברי
רבי' משה דר מיימון ז"ל (פ"ח עכ"ל אישות ח"א) (ח' ח"ל
אלמנה שחפסה מעטטלי כדי שחזון עכן בין שחפסה עמים
בין שחפסה אחר מותו ואפי' חפסה כבר זכר זה מוילין מידה
חנה שכותבין עליה ד"ר שחפסה ופוסקין לה מזונות ומסבין
עמה ויהא נזירות עמה שנידח עד שחמות או עד שלא
יהיו לה מזונות יותר ויקחו הירשים את השאר עד ואם
הנים צעלה מעטטלי ולא חפסה אהן (ה) והירשין מוטלין
אותם וענינין לה מזונות ואינה יכולה לעבד ולומר יהיה
המעטטלין מונחים ב"ד עד שאזון עמם שאל יאבדו ולא
יהיו לי מזונות ואפי' היתומים עליהם צפירות שחזון מן העטטלין
איהם מעבבת (ג) וזהו דין תמיד בכל דמי דינין אצל חס
הנים קרקע יכונה הוא לעבד עליהם שלא ימכרו ואם מכרו
אין מוכיח מיד הלוקחות שאין האשה והבנות נזונין אלא
נמכסים בני עירין עכ"ל ואשר כתבתי ואפי' חפסה כבר זכר
ש"מ דחפסה למזונות מבניה אפי' ביותר מגדי כחונתה דלא
מפקין ופשוט הירושלמי דקאמי' אלק' זו וגמ' דין דנקים
דיסקיא מליחא מעות משמע כמי הכי דלפי' עובד מכרי
כחונתה לא מפקין וטעמא הוי דלא ידעיין כמה חסוי וכמה
חלשות למזונות כי שאל יאבדו או שמה חמלה ותשך
לכחונת שאלין קלנא שהיא בכלל מזונות (כחונת)
ד' (נ"ג) וכוון דלפי' חפסה יותר מכרי כחונתה לא
מפקין איך למע לנו להשגיפה השתא הרי לא מלינו שום שבעה
כדון זה שבעה זו למע לא ליטול ולא לפסוק עכשיו אמנם
אם אחר זמן תבא להבוע מזונות ותאמר שכרו כל המעטטלין
(ג) (שדירה בתי) ליטול מזונות מן הקרקע של יתומים או
משאר מעטטלי שהנים לא חפסו לא יביטין על מדי עד שחשבע
שלא עיכב מעלהם ולא חנה ולא (ד) צירוס דבא מורה
רבי' משה דר מיימון שהרי כתב (פ"ח עכ"ל אישות ח"א) (ח' ח"ל
ווי"ל אלמנה שנאל לבי"ד לחבוע מזונות יש מי שהורה שפוסקין
לה מזונות ואין משגיפין אותה ואין ראוי לסמוך על הוראה
זו מפני שהכלל לו הדברים נאמרו שהלך צעלה למדינת הים
ורבותי הורו שאין לה מזונות מן ב"ד עד (ה) שחשבע שהרי זו
צאה ליפרע נתכסי יתומים ולזה דעתי נוסף וכן ראוי לדין
עכ"ל אלא דלא חס"ג שהיא צאה לגבות ולהוליך מזונות מורה
רעשביעי' ו' ושלוס מאיר דר ברך סימ' :

סי' שצצה פסקן
מורי ה"ר מאיר על הסם בין שמיטה
לשמיטה שמיב לשחור ולבנדר לפני שמיטה
שניה ורא"י מנ"ה הקומץ (ד' ל"ו) הסם בין חטפה לחפלה
סוזר ומנזך דמשום שסם ציחיים הרי כבר גמר מלואו שצריך
ואסם דמתי' הילכן סוזר ומנזך ה"נ לענין שמיטה (ו) לחידך
סוזר

מקיימם מחזי אית ליי זה יכול לומר (כ) איפסי צאשה נדריים שקוצרוח את צניה הרי משמע וירושלמי דעמאח משום בני חבל אם עדים מעידים עליי עונותם על שאל דת משה ויהודים אע"פ שהוא מוצר פרומה הכבוד לשלד אחד אינו תסוד לכל התורה כולה (בכורות ד' ל'): ויכול להוילא בלא כתובה צעל כרחה דליכא למימר נהי דלצר עזירה עצער על החרם תימ לא הים צא על הכרה אם משמעתה נדה חלא בלא כתובה או צעיל דבר אחר משאר מילי דמיקיימי צה עונות על דת משה ויהודים ויכול לגרסה צע"כ וחזין לריך הסכמות קהילות שהרי גדולה מזו כתב רבי' משה אבן מיימון וזה לשונו (שם הל' ע"ז) עונות על דת משה ויהודים או שעשתה דבר מכושר אין כופין את הנפול להוילא חלא אם רנה לא יוליא ולאע"פ שלא יוליא אין לה כתובה שהכתובה תקנה חכמים היא שלא תהא קלה צעיניו להוילא ונא הקפידו חלא על צנות ישראל הלונועם (ס) חלא הסכמות אין להם תקנה זו ותהא קלה צעיניו להוילא (ע) וכן פירשי' בעשקותם כהסיר נשואה אם תספור חסר נישואיה שמה ע"י קיטוי של איכוסין) מאיר בר ברוך סיפ"י:

סי' שיצד (פ) וישאלת על חלומה שמפסה כח
תמוין צעלה למחומות
ואמר דפי' חלומה (כתובות ד' ז"ו י') חלומה שמפסה למחומות
מה שמפסה חפסה ומעשה בכלהו של ר' שבאי שמפסה דקפיה
תליאה מעות למחומות ולא היה כח בידו כמנייה להוליך מידה
לה לכת כחומר לרבי' אסמאן אסמאן' על עסק חלומה
אחת שמפסה יותר מכדי כתובתה דלאחר דקפיה' י' חלומה
שאין מוכרין קרקעות למחומות בפניה (ב) בפניה כ"א ללורך
י"ג פורס אס מפסה יותר מיכן מוליחין אותן מידה וזה
לשונו מה שכתב אחר כיון דהנפס מחומות מה שמפסה יכולה
לעכב אפי' כמה וכמה מהכיחא דפי' חלומה ודירושנא (פי'
חלומה) (לפי' לא שבקיה חיי לכל צריה דנשים שהן גבירות
ויש להם בנים קטנים יקחו להן צאל' יתבנו לעולם כחפסות
ותתפסו הכל בשביל מחומות' וכן שארין גבירות אס יש מעללין
מחומות בחור הבית או כסף או זכר יקחו הכל אלא כך
יש לפרס הירושלמי א"ר יוסי' בן בון מכיון שעתידה לגבות
כחובתה אפי' (ק) חזי מה שצריך לא אחריין לה משמע אס
אס אינה עתידה לישבע בסיק אחריין לה חזי א"כ כיון
גם (ר) שלפסה הכל ואינה עתידה לישבע בסיק אלא לגבות
כחובתה שהרי תפסה יותר אחריין חזי ומוליחין מידה כל
המותר על מחומותיה הראויין לה ל"ג פורס כי יותר אין
רצוי לישאר תחת ידיה ממה שראוי למכור בזה אחת בקרקעות
ולא ערפי' מקרקעי' ומעללי' וזכאי' שיעור אחרי מה שמפסה
תפסה ואח"כ ר"ז דקאמר לאו דוקא א"כ עשירה שראויה לכך
ל"ג פורס א"כ מה שמפסה תפסה ראוי לפרס אפי' ביותר
מ"ג פורס ובלגד שמפסה פחות מכחובתה (ב) שאין כוונה
לישבע וזה דקאמר אפי' מה שצריה לא אחריין חזי היינו
דידעינן דלא תפסה יותר מכדי כחובתה (ב) דמוליחין מידה

הגהות

- (ז) זיל אי • (ס) צהב"י אלף ופי"ט • (ע) כנראה הוא כפול מיותר • (פ) הציאו הרמ"ש כתובות פ"א •
 מרדכי שם ס"י רנ"א תשובת מ"י • לה"י חיות ס"י כ"ז • (ג) זיל אסד • (ק) זיל ס"י • וכן לקמן זיל ס"י •
 (י) זיל גם כאן • (ש) זיל שמונה • (ח) זיל אלף אס חספה יותר נראה דמוליאין כ"י • (ה) זיל •
 היורשין • (ב) זיל וכזה • (א) זיל שנידה וחנף • (ד) צכ"י צירעה ופי"ט • (פ) זיל ששטנע •
 (ו) זיל צין שטיס :

מדרגים בר ברוך

ומנכר וכן נמי שמיני ל' דליכא דמתי' בשם ר"ת הא דלמך פ' הקומץ דב' דלדכנלא לעילא אחר דב' בר רב שילא ח"ר סקדא ס' זין חפלה לחפלה סוד ומנכר ס' אין לא ס' לא וזהו שלם וכו' אב"י ורבא דאמרי דמרייהו לא ס' מנכר אחס' ס' מנכר שמים ומת' לה הכי מנכר שמים על של ראש על מלות חפלין ובהניס חפלין לא ס' מנכר אחס' על מלות חפלין לצד על של ראש אצל להניס אינו לריד סהרי נפטר צל יד צדיק עליה להניס ומי שחפרס זה סה"י מראה דעתו שמי שאין לו אלא אחס' של ראש מנכר עליה צ' להניס ועל מלות חפלין ורבא זה לא מלינו בכל העצמות שריד שמי דרכות כי מה סיפון של שמי דרכות והלא אין לנו כיוולא צ' בכל המלות מן מנכרם הסוד שמתרין עליהם ג' דרכות אקצ"ו לעסק דברי מורה וסודת נא ואשר נסר צו ואצ"פ (ב) ס' ג' עניינים אין צ'ן בכל אחרת כאלהים צ' צ' צ' לכן אחרת לא פ"י כלום מן הרין אין לנו לסוד אלא על דעת צ' הגדולים האחרים דלינו כהורי עלמא ואינוהו סוד רבלי בהלכות חפלין ונעשייתן וצרכותיהן וכל הלכותיהן וכל דבריהם ע"פ הקבלה וכו' דמחנך מעמיהו * ע"כ השנוה :

ס' שצח ומה ששאלת על יין קידוש והבדלה אם מנכר על הבגד אחריו כ"ל דין שלמי המזון (מ) דתנן בפ' כ"ל דמנכרין (דף ת"ט) יין שלמי המזון פוסק יין שלמך המזון וכו' שפוסק יין שבתוך המזון וא"כ אין לו לצדק על יין קידוש על הבגד סהרי הוא פוסק אותו (כ) שבתוך המזון ואצ"פ דפליגי בהם (ד' מ"ט) : ר' נתן ור' ששם צ"ן של חור המזון אם פוסק אם לאו משום דזה לשכות זה לשמות אותו שבתוך המזון לשכות חבילה צמינו ושלמך המזון לשמות מ"ג חור היין שלמי המזון שפוסק לשמות (ס) דקדשה הוא דלשמות עדיף מלשמות דעיקר שפוסק יין לשמות (ע) וא"כ אין לשמות פוסק לשכות וגם כ"ל שכן פסק ה"ר יוסף (ס) דברכות של יין של הבדלה פוסק היין שבתוך המזון אך אין חוספות עשה מוכינס לפני והואיל וכן הוא אין לו לצדק על של הקידוש על הבגד לכפסין דינו וצ"ן יין שבתוך המזון ועוד כלל יין שבתוך המזון יין שלמך המזון מיהא פוסק דתנן בזה"ל צמינו וגם משמע שאין לצדק על היין של קידוש אפי' (ז) אלא של הבדלה שאין לצדק במקום סודו אם לאו דליד צמינו על שולחנו ואלו י"י יין והכי משמע בערבי פסחים (ד' ק"א) (ק) גם אותו בני אדם שקדשו צ"ת הכנסת ידי קידוש ילאו ידי יין לא ילאו (י) סדר דלין קידוש אלא במקום סודו ואפי' הם יולאין אי לאו משום דמינו מקום ליד לצדק (ט) ואפי' דליחותה ר' יוחנן משום שינוי מקום שאמר אין ליד לצדק וליחא כי אם דגלים הסעונו דרכה לאחריהם צמקונו :

ס' שצח ועל היין שבתוך המזון אין ר' נוגה לצד אחריו אמנם צ"ן שלמך המזון מספק לר' אם ליד דרכה לאחריה דשם היו דברים הכלים שלא מתמעם סודו וסעונו דרכה לפניהם ולאחריהם (נכרות

אוי היסם הדעת אצל שאר מלות שצ"ח עליהם וס' בינהיים (ז) לא כפי שלא יסיימנה אין ליד לסוד ולצדק שהרי יש לו לגומרה כגון חקיעה שופר ומקדש מנייה וק"ס וכיוולא צ'ן הואיל ולצדק לגומרה לא אחס' דעת' מברכה כי לא ילא (ט) מוצתם עד שיגמורו אותם :

ס' שצו העתק נשאל הכי אצרכם צ"י יוסק וזאת משונתו : (מנחות ד' ל"ו) אחר דב' בר רב עולא אחר דב' סקדא ס' זין חפלה לחפלה סוד ומנכר ס' אין לא ס' לא וזהו שלם רב (ט) ס' צ"י דב' הוולא משמי' ד' יוסק על חפלין של יד מנכר להניס חפלין ועל של ראש על מלות חפלין אב"י ורבא דאמרי דמרייהו ס' מנכר שמים לא ס' מנכר אחס' וכתב צעל הלכות הכי על חפלין של יד מנכר להניס חפלין ועל של ראש על מלות חפלין אחר דב' בר שילא אחר דב' סקדא ס' זין חפלין של יד לחפלין של ראש מנכר שלם ומשמע דצד צעל הלכות דה"ל דקאמר ס' מנכר שמים על של ראש לצד מן הראשונה אצל לא ס' מנכר אחס' על ראש לצד אותה של יד ח"כ הכי הגירסא לדעת' לא ס' מנכר שמים ס' מנכר שלם וצ"ן כך וצ"ן כך עשומא היא דכתיב צמינוי דב' דלא מנכר לחפלין אלא אחס' הכי דלא ס' וכן נמי עשומא מה שכתב צעל הלכות מרי דב' יוסק דמנכר שמים דקיי"ל דאין מנכר שמים אלא אחס' הכי דב' מעייתן בנמי הכי חזין צ"י אחר דב' בר רב שילא אחר דב' סקדא ס' זין חפלה לחפלה סוד ומנכר ומנכר ומנכרין ס' אין לא ס' לא וזהו שלם רב ס' צ"י דב' הוולא משמי' ד' יוסק ומשמי' אב"י ורבא דאמרי דמרייהו ס' מנכר (י) שמים לא ס' מנכר אחס' הילכך לא מנכר אלא קודם קשירת חפלין של יד להניס חפלין ומניס על יד לאלתר ואח"כ מניס של ראש ואינו ליד לצדק אם לא ס' צמינוי ומאל' דמנכר שמים הכי דלא ס' צמינוי עשומא הוא דלעולם לא יצדק אלא אחס' הכי דלא ס' והכי אשכחנא (בירושלמי' דברכות פ"ט) (כ) דקאמר הס' כשהוא לובסן מנכר להניס חפלין ש"מ דלינו מנכר אלא אחס' על שמים וכן כתב רב האי גאון זקוק"ל וכן נמי כתב רב אחאי וכן פסק רב אלפס דלא מנכר שמים אלא ח"כ ס' בינהיים וכתב הגאון ר"י סהלכות גדולות צ"ה עילמא עשומא היא ע"כ דברי הגאון ז"ל שכתב בהלכות חפלין הכי ולי לעירי מהרש"א ימים מסור הדבר ליד דליכא דלא ס' מנכר אחס' להניס חפלין ומניס של יד ואח"כ מניס של ראש ואינו ליד לצדק יותר אם לא ס' צמינוי אצל אם ס' מנכר ומנכר על מלות חפלין דהיינו שמים עם דרכה הראשונה של יד והכי משמע עלון החלמוד :

ס' שצו דמי שאינו כולל להניס צמינו דמושע במנחות המעושפות וממחין לכייהם צמינוא לצ"ת הכנסת במקום קדושה ומדמן לו עניית אמן או ילא שמי' רבא או עניית קדושה צ"ן חפלה לחפלה לפי עניית דעמי צ"ל סודו לו לשמות להיום שומע כעונה ויחזין צמינוא ולא צמינוי ואם דמה וענה אפי' שמתפסק לדבר מלות סוד

הגהות

(ז) ל"ל דלא * (ט) ל"ל ידי * (ס) צכ"י הוולא וס"ס * (י) צכ"י אחס' וס"ס * (כ) וס' חיתא על מלות אצל בחוספתא דברכות פ"ז חיתא להניס * (ל) צכ"י ס' וס"ס * או ל"ל אפי"כ ס' כו' וצ"ן צ'ן כו' * (מ) ל"ל ס' * (נ) צכ"י בתוך שבתוך וס"ס * (ס) ל"ל פוסק * (ע) צ"ל ומשום הכי לשמות כו' * (פ) ואלא צמק' דף מ"ב צ' ד"ה ורב ששם ולי"ל דין אל כו' * ויותר ר"י שג"ל דברכת יין ב"י * (ז) ל"ל על : (ק) ל"ל צ"י * וע"י חוס' דברכות ס' וצ"א ש' זה גם בנות המתי' * והוא מקשה גם מר' * והלשון משונת מעט * (ר) ל"ל דסדר דין קידוש אלא במקום כו' * (ט) ל"ל וכן הא דליחותיה ד"ה היו רק משום כו' :

מא

מהרים בר ברוך

ז' לא יאלו מרשותו כלל ואפי' אם ירשיו אליו יש להחזיר אלל
שלא יאמר לו מעכשיו * וקיי"ל (ה) כנצא (פסחים דף ל' :)
דאמר מתאן ולהנצא הוא גוצה * ושלוס יאמק צ"ר אנציהם
תכל צ"ה :

סי' תב אע"פ שאני כדאי איני רשאי למשוך מעלות
לצי העזרי מה שפסק מורי להחזיר
סמורת נצלות וטריפות לעשות בהם סמורה וסמך על מה
שפסק (ו) בירושלמי כ"י יהודה דאמר ובלנר שלא חסא אומנא
בכך לא פסק ולא חידש בירושלמי אלל (ז) בפסק גמר דין
ד' זה צורר דפסק ר' אבהו הלכה כ' יהודה (ס:סדרין כו :)
אסורי שביעית לפוסלן לעדות אלל בסמורת דברים האסורים
לא פסק מירי ופי' בירושלמי הלכה כ' יהודה דמתניתין
דזה צורר דמיתא מתן פנין ומסקינן מתן אחר ר' אלל צר
צדא אי' אבהו שזיר אלעזר הלכה כ' יהודה דמתני' מתן
(ס) ד' זה צורר אף הכל כך (ט) אלל בסמורת דברים
האסורים שמחלק צין יש לו אימונת שלא הוא וצין אין לו
למלך משם לכאן דהלכה כמותו אי' יהודה צר צון (ט)
מלכות אונסת פי' בני פוסרי שביעית נקיל כ' יהודה כפי
אונסין כדמפי' ב' זה צורר (דף כ"ו .) (י) משרבו אונסין
מאי ניחו ארנונא ומאי עלה בתוספתא דזה צורר ר' מאיר היה
קורא אותם אונסי' שביעית כלומר וכשרים ור' יהודה היה קורא
אחם סומרי שביעית ופסולין וכו' היה כ' יהודה אומר
אימתי כשאין לו אימונת אלל הוא פסולין ואין מילוק צין אונסי'
שביעית לסומרי שביעית שממנת אונס מלכות עושין ומי שלא
הי' לו חבואה היה קונה הילכך מכשירין אפי'נו סומרים כשי
להם (כ) אלל בשאין להם אימונת אחת אלל הוא הרי
אומנתי בכך ולא אונס מלכות הכא בסומרי דברים האסורים
אין אונס מלכות לא קיי"ל כוותי' אלל לעולם אסור כנצנן
אפי' דלפי סוגיית בירושלמי פ' זה צורר (ז) שגם פעמים
רבות נמלא גם בתלמוד שלנו צין הכא להסם להסלק (ז)
ובירושלמי דפי' זה צורר איחא גירסא זו (ז) (סמח"א ד' זה
צורר) דפסק כ' יהודה ר' אבהו שזיר אלל (ט) קורס
שהוצא משנת שביעית ותו (ע) דהסם דייק צנמי' דידן צפ' כל
שעה (דף כ"ג .) אחר לה (פ) וכן לתנא קמא לתנא בחרא
ומכאן אוקרינן וכו' דאיכא בינייהו דאפי'נו נתמנה אומר
ת"ק * שמחה צ' שמואל ג"ע :

אשר

ר' מא : (ת) ויחיה (ח) יין מיקרי דברים הכאים ממנה
הסעודה :

סי' תי ועל הקנסליאות ואונסילאות היה אומר ר"ת
דש"י לנכך עליהם המוליד דהואיל וצליחתן
קשה מחמתלן וכן סייבין צחלה אלל גילס מצרכין עליהם צמ"מ
הואיל וצליחתן רכה ולי' סורים לא משב קצב סעודתי' עלי'
שאין אנו אוכלין אותו לשובע אלל לטיבול ותענוג אלל אי קצב
סעודתי' עליהם יכול להיות רחוברכין עליהם המוליד כמו סרוקין
דמר זוטרא קצב סעודתו עליהן ומצרך המוליד (סס ר' ל"ט .)
וכו' הוא ליקם ככר לכרך עליו כשרוה ליקצב סעודתו עליהם
ללחם מירי פסיק יורע לך אלוני כי הסציות על כל דבר ודבר
והסמלתי אסורי כחצך ושלומך מיהרני ולא יכולתי לכחצו כל
אורכ וכולכתי לכחצו צקלרס ושמחה ואורה לך אלספן ויכח
דלין דעתו לשמח בחוק הסעודה כ' שיש לו לנכך על הגפן
וכן נקידוש אף אין רגילות צמח שלא לשמח בחוק הסעודה
ואין צ"ל סנצא מה שכתבתי למעלה כיון דאלו שותה ומי יא
פטור מעל הגפן דהא אפי' אם אירע שישתה צאקראי לא
יפטור מלנכך צדוהו של הצלה כ"א רוקא היכא דקוצע
סעודה על סייך דומיא דשנת יו"ט * ואפי' של
הצלה יפטור אותו של סעודה כיון שדעתו לשמח * וס"ה
צמול אם יש לו יין :

סי' תא (ה) ואשר שאלת מה יעשה אצרך על אשר
כסתתק עם העכו"ם להניח שדות
ושורים שלו נגר שדות ושורים (צ) כ' צעני' אם לא צענור
שוורים צענור שדות אין לשום על שום שפס אסור כיון דהעכו'
אריסותי' קעצד וקיי"ל כרסצ"ג (ע"ז ד' כ"ז :) דמתני'
כוותי' אחי' דש"י להסביר שדות ולי' הילכתא כוותי' (ג)
כ' שעתין צן אלעזר לית לי' אריסותי' קעצד * וכמדומה
אני שר"ת החזיר אף דמיס ופורני * אלל ממנה שורים יש
איסור דצבר דלדס מלוה על שביעית צהמתי (סס ד' ע"ו :)
ואין אפי' רואה תקנה להחזיר אם לא (מכור אותו לעכו'
הארים או יתן לו צמחתי או ילוה (ד) לעכו' אותן שורים
צהליהם ולא צשאלה שיחא רשות ציר עכו' להוליאם שלא צרשית
יסחאל ועוד יש למלוא תקנה כגון שיוקף הדמים על העכו"ם
צמולס ויחזיר העכו' וימסכסם ציר ישראל ולא ימסכס להרנינו
אלל אלל שיעשה אפחיתקו כל זמן שלא יפרע לו מעותיו דענין

הגהות

(א) אולי צ"ל כנצא דין * (ה) ארכות ס"ח צ"ז * הנמ"פ צ"ז מהלי שנת ס"י א' * (ז) צ"ל של עכו"ם
(ג) צ"ל ד' * (ד) צהכ"י לו גוי וט"ס * (ה) צהכ"י כרז וט"ס * (ו) ודבר זה לא ראוהו האחרונים ועי'
רמ"ם ביו"ד ס"י ק"יז * (ז) צ"ל בפסק גמרא דין * (ס) צ"ל ס"י * (ט) כ' דע"ס הוא * (ע) צ"ל מתן
(י) צהכ"י מי שרבו וט"ס * (כ) צ"ל אימונת אחת * (ל) אולי צ"ל דקאמר הסם מתן (כ' צא כ' הלכה כ' יהודה
ומדקאמר סם מתן) משמע דקא' אונסות דשביעית צמחתי דברים האסורים * אין קפידא דזה שגם פעמים כו' * והאני שזיר
היה קציר דפסק הלכה כ' בסמורת כ' וצ"א גם שביעית צמחתי הלכה כמותו ומשני מתן אין כו' צרס הכא המלכות
אונסת פי' בני יידי עומות המלכות אונסת * ועי' ברא"ש ופי' משה שרברבס רמוקים * (ת) צרכות דף י"ז צ' *
ועי' גם ברא"ש שביעית פי' שכתב שדרך הירושלמי להסלק צין חמ להכא * (י) כ' שהוא מיוחד או שצ"ל אמתני'
(ס) כ' שהי' גירסתו בירושלמי סנהדרין כך שכתב סס גם משנה דמ' שביעית אחר שפסק הלכה כו' * וא"ל לדמק צמחתי
גדולים * (ע) כ' שצ"ל דריקין דגמי' דין כו' * אולי מדקמכס ובריי סרלים כו' ותקן כו' שזמננו מותר כו' יותר
הי' לו לפקשות ער"י דמיקל טפי אלל משום דלא ס"ל כוותי' * וכן מה דמקשה א"ה אפי' לכתחלה כו' משמע דסבר
כנצנן * ואפשר שכוונתו דמשם מוכח דלא כהאני העזרי דגמי' יידי עומות המלכות אונסת דא"כ מאי מקשה משרנים ודילמא
משום פי' נפס וכמ"ס סר"ס והתו"ט צנמי' שביעית סס ועי' סנה"ש (פ) כנצא שצ"ל וצין ת"ק לתנא בחרא דהיינו ומכאן אוקרינן
כ' דא"כ דאפי' נזמנו אוקרים סכמים :

(יא)

מהרים בר ברוך

לכשיבא בנח אס מחסילה רחמיה דלם נר"ם ניסן אחר ששעתה לרכישו ושוב לא קלמה עד עשרה צניסן מוששח (ג) סוף נעשרה ימים דהיינו (ח) י"ט צניסן ואס הרח"ה צו ולא רחמיה דם שוב אינה מוששח לו דכיון דלא נקבע אלא פעם אחת ונעקר ממנה בפעם שניס דמשמע (ה) בדריל שסימה למורה לראות יום ט"ו וסימחה ליום (ו) כ"ז זה וזה אסורין וכו' (סס ד' וס"ח) ואין לומר כיון דלא רחמיה דם אחר לרכיה אלא פעם אחת אפי' מימוש לא מיישינן משום דהו"ל כפק ספיקא סרף דלמא מכה הוא וחסיל דם מקור כיון דלא קבע ווסת עדיין לא (י) תירסי זימנא אחריתי דזה אינו (ס) צחוקם דם מקור ליכא למימר דלמא דם מכה הוא דכיון דבחר דתמו מיה אסחא ודאי מן המקור צא ועוד כיון דליכא דוכתי דמחמרי אפי' צשמלי (ט) ספק ספיקאבנן נוסס ומיסשלין להס סוף (שלי יצמות) דנפרייט מסמרינן ונסבנלכות (קידושין ד' י"ז וע"ש צמ"ל) לפרס דסייטין למיעוטא (י) ועוד למאי דרבי"ם לפר"ם ודלמא לנחר דתמו אסו וכו"ס פתחא ודאי משום דצוקם דמים מן המקור צא אע"פ דלפי' רואה דם חדיר אסר לרכיה אינה קוצעות ווסת צה דחסידי (כ) ג' פעמים למעקרי' אלא צפדא זימנא מיעקרי כמו שפי' צנחה (ל) כיון דמסמח אונס סוזי אפי' דמה שהיא (ל) כנזן קרעין אן כמין פול (מ) וסוד נימוסין אן דתן נחמלח (ר) כ"ח א' כמין קליפס דמין שטורה כמין (ד) פגליס חס"ל למיס אס נימוסו פתחא ולא דמי כלל (ז) להא הרואה דם מסמח מכה אפי' צימי דוחה סהורה ר' אומר סושטין לווסתה (ס) רקאמר לחומרא קאמר לאשמועינן ודאי דלפי' דלס רואה מסמח מכה (ע) מיישינן שחא דם נדה מעורב צשרואה צשעה (פ) סברה (ז) (אזל הכא) אפי' ש"ס לה ווסת מלי' (ק) ללי כשאר נשים לרואיה גמורה קצעה לה להא דלימנא כשהיא עושה לרכים חרפה כמו קפלה (ד' י"א) ודפי' דחניא כל שחצבנה מסמח אונס אפי' כעס פעמים לא קצעה לה ווסת (סס) (ר) ונהי דמיקבע לא קצעה (ס) כדלמר סי"ק דנדה קפלה ורחמיה קצעה לה ווסת לימים ולקפילות ומה שכתב שקינח (ח) דלחוק משני לרדיו ודס בגלוי אינו נח (ח) אינו אלא מלד אסר אין לך לסמוך על קפלה זו דכעס דגלי החלמוד לא היו יודעין צנדר זה וכו"ס אנו וצנחמס דרצנן חוכל לסמוך דקי"ל צהו (סס ד' נס) חולין צכל מה שיכולין לתלות ומה שכתבתי למעלה דבסרד זימנא סוזי' דם אחר פשיית לרכיה מיישינן מכאן ואילך צפעס ראשונה כשחטיל (ז) למיס לכאורה היה נראה דלא מיישינן כיון דצאונס סוזי' לא מיישינן כדחנן ס"ק דנדה (ד' ז') אס רחמיה כרלשונה צאונס אף השניה דיה שעתה אלא כל רחיה צאונס

סי' תג (ג) אשר שאלת על האשה שצטעה לרכיה רואה דם על המים כמו קרעין כחול ואינס אדומים אלא דיהה חזרנו על כל דדיון ולא מלאנו לה היחר אס צכל פעס כשהיא עושה לרכי' וצדקות ענמה אסר צקיות רואה דם צעד דלפי' דקי"ל כרי יוסי דלמר צין עומדת צין יושנות סהורה דרפסיק שמואל צפי' האשה (נדה ד' י"ט) ה"מ כי נמלא דם צפסל רואין דך דם מקור לנח עם מי רגלים אלא ודאי דם מכה הוא אלא אס צדקה אסר ורחמיה דם ודאי אינו אלא מן המקור כיון דלא אסח ממש עם מי רגלים כדפרכי' פי האשה (סס) גבי יושנה לרי' מאיר אמאי סהורה דלמא צחר דחיימו מיה אסח אלא כל היכי דליכא למיחלי לחומרא חלין ולא מסרינן אלא היכי דליכא למימר צודאי לא מן המקור צא ודפי' דליכא למידסי ה"מ לרי' מאיר דממיר אלא לרי' יוסי דמיקל לא מסמרינן נמי צהא אין נראה לומר כן כיון דבדדאי צחר דתמו מיה אסח (ק) דלפי' לרי' יוסי מנחה דפי' לא פליג רי' יוסי אלא היכי דנמלא דם על המים צפסל דודאי לא אסר דם מקור עם צינוק מי רגלים אלא צחר דתמו מיה מורה דמחא ואף היכא דלמאי עם מי רגלים ונמלא צפסל זימנין דממחא רי' יוסי היכא (ר) דמשמע דצאשה יושנה סקירא לרי' גמרי כרי' מאיר וליכא פלוגתא צינייטו ציושנה וא"כ כי היכי דלרי' מאיר לא מסרינן ציושנה אלא צמנקה (ע) צחר דתמו מיה גמרי וצדקה צעד ומלאה דם סמחא וכו"ס שיש לאוסרה לפר"ם דפי' דלפי' נמלא דם על המים דקאמרי' יוסי סהורה לאו סהורה לגמרי קאמר אלא סהורה משום נדה וסמחא משום כח למסקנא דמי כל היד (ד' י"ד) דממחא דרי' מאיר משום נדה אז איכא לפרושי דסהורה דרי' מאיר ציושנה סהורה משום נרה וסמחא משום כח וכו' כן צין כן סהורה דרי' יוסי יש לפרש כן וסמחא צמס סלקין אס זמח האשה רגילה לראות דם חדיר אסר שטורה לרכיה (ח) ג' פעמים פעס אסח כשחטיל מים (ח) וסוד בשלישית ואס צמי פעמים דלופים לא ממלא דם לא מיישינן ואפי' לצדוק ענמה אסר שפעשה לרכיה חו לא צעיל דקי"ל (סס ד' י"צ) כל לצעלה לא צעיל בדיקה ואס אינה רגילה לראות דם צכל פעס ופעס אלא לפרקים אס אסח פקיס שוים הם צקניות ואפי' צדילוג סור קצעה לה ווסת צהור אס צדילוג הכל לפי מה שהיא וימים צניחמים אס (ז) צפלה לראיית דם דחמרי מי רגלים סהורה לצעלה עד שחגיג שעה ווסתה אלא אס אין לה שום ווסת לראיית דם שלה דבדאי מי רגלים אלא לפעמים פעס אסח ציוס ולפעמים פעס אסח צשנה ולפעמים פעס אסח צסודס אינה לרכיה לצדוק ענמה יומס צניחמים רק מוששח לחומו יום

הגהות

- (ג) ארוכות סי' תר"ל וצמרדכי שצעות הלי' נדה סי' חסל"ז ונשיהם רק ראשית החשובה (ק) ל"ל אפי' צכ"י אשר לפני נמלא סה חלק כרי סורה אסח וכחצו שס שכן הוא צהענת אסר לפניו . וכו' ש"ל היכא דיושנה ורואה צחר דחיימו מיה . דמשמע דצאשה כו' . ויחר נרי' דחיצה היכא ס"ס ולי' דממחא ר"י דמשמע דצאשה כו' .
- (ה) ל"ל אלא צחר כו' דם סמחא ה"ל לרי' וכו"ס כו' . או ש"ל צמנקה ה"ל לרי' וכו"ס צחר דחיימו כו' . (ח) ל"ל אין לה חקקה עד שחעקר ממנה ג' כו' . (א) ל"ל וסוד צשני' . (ב) ל"ל סנלה . (ג) יומר מחוקן לסלון . סוד .
- (ד) צכ"י יג"ס סי' וליח לרי' פיתחא ואלוי ל"ל גס י"ס . (ה) ל"ל צבהיא . (ו) צכ"י ד' ופ"ס . (ז) ל"ל חיימו . (ס) ל"ל דצוקת דם מקור הוא וליכא למימר כו' . (ט) ל"ל לומר . (י) ל"ל ה"מ מסמרינן כאן .
- (כ) ל"ל צמי . (ל) ל"ל מקומות . (ל) ל"ל רואה . (מ) ל"ל כיון דסוד צמחין סמחא דתן כו' . (נ) ל"ל עפר .
- (ז) ככאן הוא חלק צכ"י אשר לפני צעך מקוס צ' חיות . ולי' דלמר צפי' כל היד (דק ט"ז) . (ס) ל"ל דרי .
- (פ) ל"ל סהורה . (פ) ל"ל ווסתה . (ז) כרי שט"ס הוא ולי' ואפי' ש"ס כו' . (ק) צכ"י ולי' ופ"ס .
- (ר) ל"ל נהי . (ש) ל"ל סוד כדלמר כו' . (ח) אולי ל"ל דם נדה לא וברחמיה משני כו' . (ח) ל"ל ואינו .

(ז) ל"ל מים :

מב

מהר"ם בר ברוך

מלך מכס דם קאמי ולא מסמרינן ז"י ספי מדס
וראיות צדי לאיסור ולהיחר וכמסמרי יממיר והמיקל לא
הפסיד :

סי' תח (ע) בהן שכל את החינוק ומה החינוק כהן
נשאל את כפיו ולא דמי לכהן שרוב
את הנפש דפ' אין עומדין (ד' ל"ז :) דהתם מזיד וכחיד ידכס
דמים מלאו ואפי' את"ל דמזיד הוא שאני הכא דמכוון לשם
מלוה ועוד מי ימיר דכלו לו מדסיו ועוד שמא הכוס צלצלחו
אמר המילה :

סי' תמ (כ) בהן שנשחמד ועשה תשובה לא מצינא
לכך נסמן דאמר צ"י נחרא דמנחות
(ד' ק"ס :) הו"ד נשמיס והשחמדות לע"ז ושם קרבנו ריש יחוס
אלא אפי' למי' אין קרבנו ריש יחוס ה"מ קרבן דמקדש אבל
נשיאת כספים דבגבולין לא דכתיב אך (ס) לא יפלו כהני הכמות
אל מזבח ה' צירושלים ועל כן יכול לישא את כפיו אם מיר
נחשבה :

סי' תי (ע) בבור להפקיע קדושתו על ידי מוס
האם היכא שילא לאויר העולם
לא ידעמי מה שאלת דאלו צדעלת מוס שילדס סולר קדוש כמו
חמישה שילדס ואם צבור שגולד צמומו שאלת הא אמר רב יהודה
צבורות פ' כל פסולי המקודשין (ד' ל"ה :) ופי' מעשר בהמה
(ד' נ"ג :) מוס ממיר צבור קודם שילא לאויר העולם ורואה
שנשחט על אופו מוס אבל קדושת צבור בעל מוס יס לו ואפי'
הפילס צבור בעל מוס דכתיב פ' בהמה המקשה (ד' ס"ט :)
המצבחת המקשה לילד (פ) אבר אבר (י) והמשליך ילא רובו ה"ו
יקבר ונפטר מן הצבור והמטיל מוס צולד קודם לילתו לריד
לכזהר שלא לשחטו דכא אמר פ' כל פסולי המקודשין
(ד' ל"ה :) גדיא צאונה אימנא ציפוטתא ואם הטיל
מוס צעצירה אין שוחטין עליו . שמעון צ"י אברהם
זל"ה :

סי' תיא (ק) חביות שנשברה צדחת שצמחי מוסקין
צין צמיות שלהן לשלנו כי שלהן
היו של חרס ושלנו של עץ כי של חרס שנשברה אדם צבול עליו
שהיו נשפך ויולא ממנו ציורח ואין לה עוד חקנה ומנקה
(ר) את כלים להריק את כולה אבל של עץ אינה
כ"א מוספתת מעט ואינו צבול שאינו ירא שמא יוסף לעפספ
טעם זה אינו ממיישב דכמה פעמים ראיתי צמיות של עץ
שאותם המקיפות את כולם נפסקין והיו נשפך מכל לר (ט)
וצפ' כל כחצי הקודש משפיע דנובגין צללנו כמו צללכן ומיאו
נירליין דצרי ר"מ ז"ל (מוס' שבת דק"י :) שמדקדק
דוקא נשברה אבל נסדק לא ולשון מכילתין נמי מוכיח דקחגי
מליין כמו דלדיקא אבל דעניד ס"ף ט"ף או נסדקת אין אדם
צבול וציא (ח) כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויורף . שמעון
צ"ר אברהם זל"ה :

וששאלתם

באונס כמאן דליתא דמי לאסמורי צראה שאחר כך (ג) אפי'
אין להסמיר צה מחמת שאני מדמין ושלום מאיר צ"י צרוך
שיס' :

סי' תד (ז) בקצרה אפי' את אסורי הנרי צעיי
מה שנתן האפסרופוס סוכות
סמורס הערצונות ליקם הקרן והרציות מן הסוכות לא קני רחוקן
ושמעון מן הסוכות ואינם יכולין ליקם מן הסוכות הרציות
שעולה עליהם דאין אדם יכול להקנות לסוכות סוכות צשום ענין
דאי צקנין (ה) המסוכות האמר (צ"ז ד' קמ"ח :) שכיב מעט
שאמר הלואתו לפלוני הלואתו (ו) לפלוני מה שאין כן צצריא
ואפי' צקנין אבר קרקע ליחא צצריא מדלח אשכס לה פ' מי
שמה אלא הלואי ויורש יורשה (ז) ואי צממנד שלשתן אבל
צענין אחר לא צממנד שלשתן נמי לא קני ולא עמי לישם להקנות
סוכות לסוכות שהרי אין שייך מעמד שלשתן בגוי כדפרי"ם ואיכ
כל הרציות שעל הסוכות כל היכא דאיתייסו הוו של צעלים
הדאשונים ואסורים ליקם אחוה שסקנו לו ואפי' אם
ימולה לו עתה לימן להם למפרע . ושלום מאיר צ"י צרוך
שיס' :

סי' תה (ס) מורי כחצ נסס רציו קעדיה דכל האומר
משטה אני צן (צ"ק קט"ו :) צריך
לישבע שכן היה בדעתו בלואו שעה שהורה ולא אמרינן משטה
אני אלא נחנפת אבל נחנפת לא :

סי' תו (ט) בשר שנמלס ושהם כדי מליסה ונחנחוה
קודם הדסה צרותסין צכלי שני
לא ידענא מאי אדון צה משום דאמר צירושלמי פ' כירה (כ')
ה' :) חנן אמרתי כלי חרס צולע צצלן אינו מהצטל פ' משום
דעיסו צכלי שני ואל פשיצי מה צמולגים הרנגולת צכלי שני
דהיינו שהיד סולדות צו דהתם לא נמלחה ואם פלס הדס וסור
וצלע מאחר שלא נחצטלה סורר ויולא הדס ע"י מליסה או ע"י
לליס אבל צשר זה סכצר נאלח ושהם כדי מליסה סוב אין מליסה
ולליס מועלים להסליטה :

סי' תז ושמעתי שרצ"י הייס כהן היה אומר סרנגולת
שנמלחו צכלי שני ונמלחת אמת
ממן עריסה או נבילס שחנצבלס צשמיטה משום צמנונית דליקורח
סצבלו האחרן מינה ולא דמי לרס דמסיק צירושלמי (י)
ויתיי צ' יוסי צ' צון (כ) דהתם אף צכלי נחושח אית לן
למימר כלי נחושח צולע דכלי נחושח סקסה ודאי לא ואל
חממה סנובס להדיס דס צצולאר סרנגולת של שמיטה ולא
אזנרינן סור ונפלט צשעת מליסה או צשעת לליס דהכח לא
משום איסורא נובגים אלא משום שחשכ חוצרין ומרתיסין המיס
ומדיוסין אותן סקערות . כן היה מלמדינו מורינו הקדוש ואפי'
דצשר דמייצאי לך שנמלס ונחנחוה קודם הדסה צרותסין איכא
למימר דמשפרינן מלס שעל גציו דמועט ואפי'ג דאמר (ב)
ס"ק דצינא דמלח למעמא עניד ופעמי' לא צטיל האי

הגהות

- (ג) אולי ז"ל אפי' יס להסמיר כו' . (ד) ארובות סי' תתקפ"ט . (ה) נרי דע"ס הוא .
- (ו) ליחא צככ"י וט"ס . (ז) ז"ל או . (ח) ארובות סי' תתקפ"ז צאורן . מדרכי סנהדרין סי' תש"ב . הגמ"י פ"ו
- עכ"ל מוען ונעטען אוח ט' . (ט) שו"ת הרשב"א סי' תתמ"ד . (י) ז"ל חגי' . (כ) ז"ל וסחגי' . (ב) לא
- מלאמי ואולי כיון לרי י"ד אי' דהוי צכלל צצלן ויורח נרי שבו"ט ו"ל סי' וכו' דרי ל"מ : (מ) ארובות סי' אי' מדרכי
- מגילה פ"ג סי' תתי"ט הגמ"י פ' פ"ו מהל' תפלה סי' אי' . (נ) ארובות סי' ב' מדרכי שם הגמ"י שם סי' ג' .
- (ס) ליחא צככ"י וט"ס . (ע) ארובות סי' ג' . (פ) ז"ל מסתך . (צ) ז"ל וסחגי' . (ק) ארובות סי'
- ד' . (ר) ס"ס הוא . (ש) ז"ל וכל דינים סמפרשס צפ' כל כחצי הקודש נהרגין צללנו . כ"ה שם . (ח) צככ"י

כל וט"ס :

ימינו אם יש לו ליסול לולב בשמאלו שהיא חסונה ל"י כימי
דעמלם כדלגא בשמאל (דף ק"ג) כסוח צ"ן צימיו צ"ן
ששמאלו ולישכב שמאל ד"י כימין דעמלם ונ"ל דהיינו עמלם
דלגא כסב יד ימין אלל ששמאל ביין דבעין מלכא חסונה מה
לי שמאל מ"ל ימין וכן נראה דבשאל אינו אלל משום כסילה
חסונה (ס) שנוטל כלאחר יד הכי הוא נוטל צימין כלאחר יד
ככל סיכא דהקפידה חורה על ימין ג"י מלכא ועבודה ככהן
(מנחות ד' י"ג) הסם דוקא צימין ואפי' שולט בשתי ידיו פלוגתא
ד"י וסכמים (בכורות דף מ"ט) אם הוא כשר לעבודה אפי'ו
צימין וסכא אינו אלל מלכא דעמלם דדעבד לעולם כשר (ע)
יולא דייקין (סוכה דף מ"ב) מלכא דסיק ד"י ומסיק
כשסכמו מכלל דככל עיין פסק בשמאל וסא דלמך ג"י אחרוב
(פ) בגזול (ס"ד דף ל"א) כיון דלמך רבא לולב צימין כ"י
עד סא לא חסוכי (ג) משמע צימין ואחא לא חסוכי בשמאל
ולמיסקל לולב שנוטל ומחפילין נמי משמע הכי מחפילין ד"י
נחן (מנחות דף כ"ז) דלמך מה כסיה צימין אף קשרה צימין
ומהיכן משמע שסכיה צימין אלל מחפילין כסיה צימין צימין
בעין (ק) כלאחר יד ולא הקפידה חורה כן משום הכי אינו
יד ימינו סופך לשון רבי יואל כה"י :

סי' תב (כ) נדרגו הסם שאל לעשות מלכא
צמילא שנה ובראשי חרשים
ירושלמי פ"ק דעניי (כ"ו) ופי' מקום שנהגו (כ"ה)
וע"ש (י) כל הדברים עושין אותו צמחג נשיא דנסיגין דלג
למיצב עזידהא צמיקא שמהא אינו מוכב עד דחיספני סידרא
מכבגא בענייהא וצמיקא אינו מכבג עד דמפני חנייה מוכבג
צומא דענייהא אינו מכבג מן המכסה ולכפלה וצריס יכא
מכבג :

סי' תבא (ט) אשר שאלה מה יעשה עבור של
צבור אשר נמלא עריפה (ח)
וצני מעיים כמדומה ל"י שרליתי צפ"י רש"י מפ' עבול ווס
(דף ק"ד) וסלכא כחכמים צמר דעריפה ועור צקורה ופליג
אחמודא דפסיק לפיל כ"י עקיבא ולכאורה נראה דלג פליג
(א) ולא ידעתי סברהך הלא חומר דלג פליג צ"ן לפי מה
שכתבנו בשער (ג) דעריפה ועור צקורה צ"ן לפי מה שכתבנו
שור דעריפה וצמר צקורה וסם טעם לכאמים לחלק צ"ן עור
לצמר לא ידעתי ובסדר דרשים של ר"ח עיינתי ורליתי שכתב
צו הלכא כחכמים ועש לו קריים לצמר שאל לפסוק כלכס
כסכמים וכירושלמי אין צדי ומחור ככבז כסכמים הלכס כסכמים
אין כס בידי רק לאסור ולטעון שיהיה לקצרה אפי'ו אם
הופשט העור כי טעם לא ידעתי למה (ג) דעריפה צענ מוס
(ד) נגאלין צ"ן עור וצ"ן צמר :

סי' תכב (ה) ביה ששאלה אם צ"ן צ"ן צבור (ו)
סימן מוצק להחזירו כמו סימיו
עין וקטיעת כרגל וקטיעת יד ל"ל שאל יפגמה אלו פגימה
קטנה

שוחט חיה ואח"כ עוף ואח"כ נמיק צרכה כיסוי חסמא מכן
ושמעין נמי צמיקא יכעוף דלג צעי צרכה וצרכה כיסוי לל
הוי הפסק דלמי כמו נביל לחזרי בגל לחזרי הלא חס"ב
הפסק (צרכה דף מ"י) וכן לענין חפילין אם שכתב לצרך
קורס הכנה חפילין של יד מצרך על של יד ושל ראש צרכה
אחמא חס לל סם צמיקא וכן פירש"י עפ"ל :

סי' תמו (ח) מידה כל הצרכות כולן לריך סיכוון
אם נצו שיענה אצריס כי
צענייה אמן מוילא נמי אה המצרך כדלמך צירושלמי פ' ג'
שאלו (ה' ג' י') ר' אבא צר (ג) זמניה הוה משמע קמי'
ר' זעירא מנל' כסא א"ל סב צריך א"ל אה (ג) דעמך
דחיסתי חומר דחיל (מולין דף ק"י) : השמע מצרך על
כוס וכוס ואינו מצרך על כל פרוסה ופרוסה אלל כמה (ד)
יכיד דעתי מסיק יחד ידי מוצרך צרכה (ה) מן דעמך מפסי'
(ו) יד צמא :

סי' תמו ובירושלמי ד"י לרבו ב"ד אמסנה דמס
שוחט וקטן (י) מוילין אה
הרבים ידי מוצמן אלל אמרו אשה מצרכה לצעלה ועבד מצרך
ללדו וקטן ללמו היתא אה לצעלה ועבד ללדו דבני דעה
יכיה אלל קטן ללמו לא צר דעה הוא וא"ר סייע צר אלל
כלוס אמרו צקטן אלל כדי למכור פ"י אלל אינו יכול להוילאו
חפמר צעורה אמן אצריס (ס) צהדיא מן חמן מ"י שיהי עבד
או אשה מקריין אותו טוה אצריס אמן מה שהן חומרים
אלל אמרו סכמים חגא מאריס לצן עשרים שלריך לצן עשר
(ט) ויש שרונים לומר מכלל דוקא לאחר צרכה קטן לריך
ענייה אמן אלל לאחר צרכה גדול לא ואינו נראה דלכרואה
קלמר לא מיציעא גדול דיוילאין אחר צרכותיו צענייה אמן אצריס
אלל אפי' לאחר צרכה קטן יולאין צענייה אמן :

סי' תיו (י) שנים שאלו (ז) צקן צויה זס (כ)
וה צקן צויה אחר ושללתי אה

מי גור אריס אם יש לומו יחד אם ללו וספי' לי כי מלמך
דלג נמכונו להיפצ יחד (כ) מוס שזמנו יחד משום צרוב
עם סררה מלך :

סי' תיח (ב) ר' אליעזר מסמא חיקלע ללמך
אמרו כ"י פרום על
שמע אמר לכס ל"י אלל מכיס כלומר איני יודע אמרו ל"י דין
הוא דמלוסין עלי' (ג) כלומר שספוז הוא נמכרמו פניו כלומר
נכלס הלך אלל ר' עקיבא א"ל למה פניך מולנית מלג ל"י עובדא
וילין ל"י לימים הלך לו ללמך א"ל ארום על שמע פרס עבור
לפני החיצה עבד אמרו איתחסיס ר' אליעזר על כן קרו ל"י
ר' אליעזר סימא פורם לשון חיקון כמו פרוסבולי :

סי' תיט (כ) מעשה צריגשפורק ששאלו אה
רנחמיו על איסור יד

הגהות

(א) ארוכות ס"י מ' צמיקא * (ג) צהכ"י צ"י זמנא וס"ס * (ב) ל"ל יכיד דעמך דלג מיתחיל חומר כ"י
וכ"ה בגי' צירושלמי * (ד) ל"ל דלגא יכיד דעמך מפסי כ"י * (ז) ל"ל כס * (ו) ל"ל יתי *
(ז) ל"ל אין * (ח) ל"ל כהדיא דמך * (ט) ארוכות ס"ס * (י) ארוכות ס"י מ' (י"ט) (כ) ל"ל וא"י * (כ) ל"ל איכס סייעים צימין
וטוב כ"י * (ע"י) ס"ס * (ג) צהכ"י כרס צכמא מלמך * מדרש רב פ' אחרי מות * וסא פ' כ"ב * (מ) ל"ל רבי * (נ) ארוכות
ס"י י"ב * (ס) ל"ל ולא שנוטל כלאחר יד וסרי הוא כ"י * (ע) ל"ל וילא או מילת כשר פ"ס * (פ) ל"ל כדלג * (ז) אולי
ל"ל משום דמחיקו צימין כרינו ואחא כ"י * (ק) ל"ל ולא * (ר) ארוכות ס"י י"ב * (ש) ארוכות ס"י י"ד *
(ח) ל"ל צעני מעיים * (א) ל"ל לא * (ג) ס"ס הוא ואולי ל"ל דעריפ * (ג) אולי ל"ל צעריפ * (ד) ל"ל צבולין * וע"י
רש"י שס ד"ה וסעור * (כ) ארוכות ס"י מ"ו * (ו) ל"ל אי הוי :

מהרים בר ברוך

ראשים ומחילים לכל מי שיראו ותחיל (יבמות ד' ל' ז') : כי אליעזר אומר שמעתי שצ"ד מבין ועושין שלא מן המורה ולא לפצור על דברי תורה אלא כדי לעשות סייג לחוקה הא למדת שרשאים צ"ד שכל קהלה וקהלה לגזור על קהילות כפי ראייתם ללמדך השעה ואין אחרים יכולין לבטל תקנותם ובלבד שלא תהא עצרניות של תורה וכאן לא הכירו שיהא שום עצרניות שאין אדם יכול לפסוק עצמו מן המע וממחמת הקבל ששפי' עון היתומים רשאים ליטלו דא"ר אפי' אמר ר' יוחנן הכל לפני העיר ואפי' מיתמי (צ"ב ד' מ' ז') ולא על המע בלבד אמרו שכופין אלא אפי' על הדקא ומתשכנים שאיפשר לו לעשות כי הא דרנא אכפיי' לרי' נתן צב (ג) אידי ואפיקי מיני' (מ) מלא זוזי לנדקא (שס ד' ס'). ומה שכתבתם שכלכו ללשורי וחסירו להם הגזירה והביאו ראיה מן המקרא ש צמחך הויזב' המה יעלו דבר כלומר כל דבר שבמנין לר"ך מנין אחר ללשורי (צ"ב ד' ס'). נקטע אומר צ"ד ולא (נ) כן ללשורי כבוד הוא לדכיו מ"ו שני בתי דינין למעלה דבר זה לא יעלה על לב איש לעולם אלא כך פירשו מחוק שאמר הכחז השמרו לכם עלות דבר מכלאן אסרו צ"ד של מעלה משום הכי הוירך לומר צמחך הויזב' המה יעלו דבר : למדנו שאפי' (ס) שינה צ"ד אחר לר"ך להימנות מנין אחר כמותו להסיר כמו שפירש כלן שצ"ד למעלה צריכותם אלפי שאלן אחר ובאותה מנין עצמו הסיר ולא שחזר רעתו עליו על צ"ד אחר להסיר מה שגורין (ע) מורה לעירו מורה בעיר אחרת (מ"ק ד' ט"ז) אלא נספך אדם לומר הרי (ס) אמרו חכמים אין כל עיקר שכר אמרו חכמים (ע"ז ד' י"ז) אין צ"ד יכול לבטל צ"ד פניו אלא אי"כ גדול היינו נפסקה וצמחין (ג) לא אמרו אלא צליקור והיחר דרנא בגון גזרו רבות הראשונים ואין יכולין לעמוד בהם אחרונים כי הא דתנן (שס ד' ל"ז) : העיר יומי צן יועזר איש לירידה על איש קמאל דנן ועל משקם צית מעטמייא דנן ועל דיקר (ק) מיתא דמסאב וקרו לוי יוסף שריא אי"כ כי הא דתנן (שס ד' ל"ז) וע"ש

ר' רבית רבנו נמנו על השמן והמזירות וקרו לוי' בי דינא דשור מיתמא בגון אלו הוי יכולים לבטל דברי צ"ד חזירו א"כ היה גדול ממנו נכבדה וצמחין צליקור רבנן ונוגע לכל ישראל לפי שאין גזרין גזירה על הציור אלא אי"כ רוב הציור יכולין לעמוד בה (שס ד' לו) : וזה מה שהציור עושין חקקה ציניהן וגזרין האין יכולים שום צ"ד לנתקם ולהסיר הרי (ג) הרעועה אי"כ יפקיע כל אי' עצמו מן המע ומכל חקקות צ"ד שאין יכולין לכופ אדם הששים צמחן הזה אלא נכנס וקם והמעטין מרבה פניו ציראל וטרי האל יבנה חומות ציראל וישלם לנו גואל :

סי' תכד א"י איני כדי להכניס ראשי צין שני הרים הגדולים מורי ודבתי הי"ר אליעזר וה"ר אברהם צ"ר מנוח ומליה להם לפייב צ' זקוקים א"כ לא תקבלו לדיונין א"כ שפירשו הרי פוסק ורי יוסק אי"כ הוא

קטנה ולמורן מונרת ור"ך עיון א"כ מונרת א"כ לאו (ז) אלא א"כ נלמד הרבה מן הכתוב כ"ל (ח) מוס מונק ועדניקט צכל דוכתי גרס און צכור הורס און הי"ר לא ימסוק על אוחו מוס (צכורות ד' ג"ד) : גרס און (ט) צנו מהו שיקנסו צנו אפיקו (שס ד' ג"ד) : הורס און פיקו (י) (ומלא צירו) פטור (ב"ק ד' ל"ח) : משמע שה"ר מוס ידוע ואפי' נעכ"ס כדמחן צניקסדור שטל פ"ג א"י (צכורות ד' ל"ה) ולדורי יקסדור צמורתו וירעב אלו וישקיע כעצ טל מכחו : יוסק צ"ר שמואל זל"ה :

סי' תכז תשובת רבי יוסף סוב עלם אפי' שנייה צאו להפיק את מנה המלך והיו מרגנים איש צמחין לומר הקלת בעלמך והכבדת עלי ומחוק כך צירכו להם נאמנים סובי העיר וגדולים את הנקיות צני המרגנים מן הקבל לקבל דכריהם כי צלמורה ס' עושין וצנו הורס כחשד לחת ציר הנצאין כפי המעריכין והמקצב על דכריהם יבא כל ימי סכנותו צדדי ויוקנס ליטרא ויהא לב הקבל כחשד להביא את המע כחמנה ממדת השם ומסד בגזירות זולתי שני צני אדם אשר מילאו לשמוע ולא משו מן הגזרה והלכו לציפורי ופיסדו שם כל המעשה ואפסוק עליהם הצי"ה צניפורי ואכלו וסחו עמם ופלאו ונחמו עמם ומהירו להם גזירה קהלם שנעבדיו וצכזו צירם כחשד המה והביאו ראיה מן המקרא צמחך הויזב' המה יעלו דבר וכשחזרו להביא אלו הרימו דעתם ומתחננין על דבר זה וכששמעו כך צני פקדיו מרה להם ואמרו להגיד למלך לזנות לשוטרים קסת מנתו מן הממלאים הו"ל וסדרי הקבל חונס מועילין שהרי אלו גזרין ונא"כ אחרים ומפיקין ואח"כ נמלך לבס עליהם לדרוס תמילה א"כ גזירתם קיימת והסרת צני ליפורי א"כ יש נמש וכל הענין : משוזה : א"כ כמו שכתבתם י"ל דכיון שצירכו להם הקבל נאמנים ועשו להם חקקה על פי צקיותם וגזרו גזירה בהסכמתם אין כס לשום קבל להפיק (ב) ובעל לא משום רצון חכמה ולא משום רצון מחירין שדבר זה דין ממון הוא וכ"כ שה"ר דין ממון צין צ' אשפי' וגזרו צ"ד על הסייב לפסוק אפי' אומר מנין ואחרו צ"ד עצמו אין יכולין להסיר עד שיתפיים בעל דיון שכן סי' רב אחאי (שאלות פ' קרס סי' ק"ל) היכא דאישתמיס על דינא דממונה לא מיעביא לן דהתם ארעתי דעלי דיני' שמת' וצבע דיני' תליא מילתא וכ"ש הללו שפשו חקקות כהונן כשאר קהילות וצירכו להם נאמנים על פי בגזירה בהסכמה אפי' ומנינו שנתנו חכמים כח וחזק לכל קהילה וקהילה לעשות חקקה לעלמן וצמחין אחרת לקהילה רשות לבטל שכן שנינו (צ"ב ד' ח') : רשאים צני העיר להחנות על העיירות ועל הסערים ועל שכן פועלין ולהסיע על קיתח וא"ר יוסק (גיטין ד' ל"ו) : מניין שהפסק צ"ד הפסק שאלו אשר לא יבא לשלשם הימים בעלמך השמים והזקנים יסרם כל דכשו והוא יבדל מן הגולה וכי מה ענין ראשים אלא אצות אלא לומר לך מה אצות מנחילין את צנייהם מה שיראו א"כ

הגהות

- (ז) י"ל אין זה סימן מונק : (ח) י"ל דהוי' : (ט) י"ל צכור : (י) י"ל של צכור : (כ) י"ל ובעל : (ג) צנירסתיו אפי' : (מ) צניר ד' מלות : (נ) י"ל כיון : (ס) אולי י"ל נשחנה הדבר (פי' ודאוי בגזירה להיות מומרת) : (ע) י"ל צ"ד הראשון ואמרינן מורה כו' : (פ) אולי י"ל חסם שכמי צכרי' אין צו כל עיקר : (צ) סי' אלא גדול מעלה יכולי לבטל : (ק) י"ל למתא : (ר) י"ל הוחרס :

מר

מהר"ם בר ברוך

שעשו הגדולים לפי דבריהם וטעמם לא חסה יניין ושחאל ועשה שלום ימים בלב ר' משה ליכנס אף אם שלא כמסעם ובלב רבתי להעביר על המידה ולקבלו בלי חסיה קטיווריא בחלמידי סכמים ושלום לרבתי כמסק הלעיר חיים פליטאל:

סי' תבה מעות של דקה אסור להלוותן דריצית מדיאליטריך סי' הסובל (ד' ל"ב) למעוסי לשמור ולא לחלק לעניים מללא ממעט לה מרעבו אלתא דעניי רעבו קרינן זהו ואסיו קרינן זי' ומזה דקדק גורי דמעוסי של דקה אסור להלוותן דריצית וכן דקדק רבי' אצי העזרי מיהו קרוב לשכר ורסוק להפסד מותר כמו מעוסי של יחומים (צ"ב ד"ע) ושעמתי שה"ר ילסק מווינא סי' מחר ור"ה דוטה ראי' וזהו ולא שמעתי הילך דהו וי"ל דאפשר דנקא מרעבו ומה שהסמין על קרא דלשמור אבז לקרע ולבדד נקמי וכה"ג אחר צ"ל אלו מליאות (ד' ל' :) והחללמח פועמים שאלה מחללים כילד כהן והוא צניח הקצרות או שאצירתו מרוב עשל סכירו או זקן ואינו לפי כבודו ומסי' דלא אילטריך קרא אלא לזקן ואינו לפי כבודו וה"ל ראי' מדתני (ר) בחוספתא לזין דריצית לפעודת מזה ולקידוש הדם וי"ל שאינו ראיה דהאם לזין מניי קאמר וקמ"ל שיש לו ללוות ולחפר עניו אפי' שהריצית קשה מאוד לאדם בראש פ"ק דקידושין (ר' כ' :) לזיוין אינש צרתי' ולא לזוף דריציתא מתי עמחא היל' מיגרעא ונקא האי מחוספא ואלאל ובסידור אינו מזה שיכול להלוות אלא ומה שזריך ומיי' ללוות ועי'ל דמעוסי של דקה של עניים אפי' להלוותם קרוב לשכר ורסוק להפסד אסור: וזה אשר כחבתי למורי זיו תאכרן ואון ועוליאן ומצילן שוסטן ודן ישכון צטט ושאלן רבי' מליר מפין סכמה ומקור המזיומא מקילותיו רותה ויורדים הוהמא עברו הוהמא מפספסים סכרי חורה צמר סדריס מפספסמיו צמוותיה וניצעו מפספסמיו (ס) (מתייסים ומסלסלים) ונצתמים ונלרמים זכיס וחסיס ויסיס ונמחקים מדבס לכל שונעיהם ישיקו עצמותיהם ויעלזו כליוסיהם כמוני הלעיר הציא צטיס אחרים כורס ומשחפוס לעומת כבוד גורי ילייר עיני על מה שמעתי מכבודך שאלה מחר להלוות מעוסי של דקה קרוב לשכר ורסוק להפסד והניי מקוספא מגיל למישי צהו איסורא דרצנן טפי מעלמא הואיל ורעבו קרינן צהו אי משוס דגמרינן מעוסי יחומים הא מר הוא לאמר דלא גמרינן מיני דרצנן ממילי דרצנן פ"ק דפירציון (ד' י"ב) גבי סגר ניהרס צפס ד' ועוד דלא דמי למעוסי יחומים דגבאי שאלה מעוסי דקה דריצית קלוס יולאל דזיינן דרעבו קרינן צי' אבז אפטרופוס שאלה ונעוסי של יחומים דריצית קלוס לא נפא דזיינן דהיכא חתי הא לא בני עונשין ניהו ואעיג דאפטרופוס לכחילה עבד איסורא דאורייתא דאפי' למ"ד (יצמות ד' קי"ד) קטן אובל נבילת אין צ"ד מלווין להפרישו מורה הוא דלמסי' לי' אסור הי"מ נושוס אזהרת גדולים על הקטנים אבז איסור ריצית דיעבד מיהא ליכא דחיקר דריינן ומו דלמא אפטרופוס לא עבד איסורא צהי הואיל לקטן לאו איסו נופי' עבד איסורא אלא צמונוי' הוא

הוא שלא צרכם לשם לזיוין אין גיבין ממנו צי' זקוקים זהב אחרי שהעירו עליו קהל צודישין שהי' מוזמן מחמילה ועד סוף אם לא שיצרכו שניהם צ"ד היפס ויקרוב הדין את ההר ואפי' יש למח"ר אליעזר עדים שצוהו שמה גם לר' משה יש עדים לפוסלם ולהכחיסם והדין ידקק דין ועל דברי הנידוי שניהם אם על דבר עצירה נידהו (ס) הוי מורה לכל ישראל שאפי' שפחה לא נהגו סכמים קלות ראש (ח) צנידותה (פ"ק ד' י"ז) ואם צביל אפיקורחא שחצבר לה"ר אצרהם צערים נידוי כרתי לתלמידיו ואינו מנהלם לאחרים דלורבא מרצנן עבד דלא לגמשי' צמילתא דפסיקא (ס) ולריך לפייסו כדאמר פי' אלו מנלחין ותלמידי סכמים מרבים שלום בעולם ונעלצין ואינם עולצין ומעצירים על מידולחין וימחר להחמייס ולשון סכמים מרפא ויזכור כרצ שהחטיל (ה) משה חחילה צאמרו כלצי ילך עמך גם שקראו דולמ כלב כאשר עדים כשרים העירו ואם לא יתפייס כרצ יידרו צ"ד וילדקו את הלקים על צי' זקוקים זהב ועל מה שקראו רולם ועושה שלום במדומיו הוא יתן שלום ציניכס כנספסם וכנפס דן צי' יוסף שאלן:

אמת ואמנה כי חוששין לכבוד כרצ ותלמיד סכס ענהם לכבודו ויש מקומות שקובסין צי' זקוקים זהב בראמר צירושלתי (צ"ק פ"ח ה"י ו' :) ד'י מנא קנס ליסרל זהב להסור דליחפסר מ"מ האפיקורחא לריך צבר בעדים ואפי' דלורבא מרצנן עבד דינא לנפשי' צמילתא דפסיקא לי' אולי הפי' לשם צמילתא דפסיקא לי' הדין רק שהי' צערים ואפי' אי הוי פי' בלא עדים דוקא לו ותלמידיו אבז לאחרים לא ועוד מי ישמע לזה למיקטל חרי קטלי נידוי וממון ועוד לא כל הכוול לעשות (צ) לורבא מרצנן דלורבא מרצנן משונע גדול ומזומן דלרצתא מחרגמיינן רושס וא"כ שמה לריך להיות כיכ גדול כדאמר תלמודן (סבא ד' קי"ד) שוללן אוחו דבר הלכה צכ"מ או שמה לריך שיאס חורתו אימנתו וזה קען שהגדולים נותין מם ותלמודא אחר (צ"ב ד' ה') מנדא כו"י ועוד טוב להרסיק מן הנידוי אולי יידה אדם את מי שאינו חייב נידוי וזה א' (ג) מנ"ד דברים וכו' (ד) וצירושלתי דפי' אלו מנלחין (ה' א') חתי לי דלא שמה אייניס מיומי ועוד יש למוס לזקנה ולא יסי' כך דעתו עליה (ה) הרשחקי כיס סגדול צסס טוב ועושה נחם ליצורו וחלילה לי לחלוק על רצוית כי הם ידעו דרך השם אף טוב להם להודיע משפט לרבים כל יפטירו העם שפה לומר כי הלוהדים (ו) המשחמשים צכחיה של חורה ואני איני המתירי נידוי כי חלילה לגדולים לאיעבד דינא בלא דינא וגם איני מנאצייתי הנידוי אחרי שביי העיר גדולי' מעידין וכותו שהוא מזומן ועידנו מזומן צי' עבוד דצרי' כאלו לא הוי צר נידוי כשאמר כך אותו יהיה מנא צר וזה הנהגה שלא ילך עמי לפני הרבנים והיה לך לכחוצ טענות עמו לא היה צה כלום והיוודעים זכותו של ר' משה מדוע יסבנו צו נידוי ואני אעמוד על משמתי לא אחיר ולא אסכים עד שאשמע מה המזכים וטעמם ששנע (ר) ר' משה אז מה

הגהות

(ט) עי' רש"י מ"ק ד' ט"ז ד"ה שניה • (ח) ל"ל צידויה • (ה) ל"ל עם ר' • (ב) ל"ל פלמו לורבא מרצנן עושה דלורבא כו' • (ג) צככ"י כ"ב וט"ם • (ד) הציוצניי ה"ל ח"ס פ"ו ה"ל י"ד • (ה) ל"ל כי כהם כרפחקלות דערו עליי' (ו) ל"ל משחמייסיס (ז) ל"ל ששמעו מ"י • (ז) לא מלחתי והוא צירושלתי סכס' פ"ס ה"ל צי' • (ח) צככ"י צי' חיסם אלו א"ל לקוראם וכעדותם שכן הוא:

מהר"ם בר ברוך

(ס) על מלכא כחשק נעריך המצב שחלף עיניו בראשון שקיבל עשרה ליטרים ממנו של (ע) זה יותר מ' שנים וקיבל עליו ליתן ג' ליטרים בכל שנה (פ) אם לא יהיו שם כיום שחזר ופסדו ואם יהיו כיום פסדו ונ' ליטרים אז יחלק לאחשבה ואחריות כל הקק עליו והכי יותר מ' שנים שחזר ופסדו שנה בשנה ועלה הריש מלכות' ליטרים עד ל' ליטרים וברי נחמטוס בראשון ואין ידו משגת (ז) למדות ואומר על (ה) לז' חלוצין כי שגב הרבה מאוד ועתה רצינו לרדף אני לידע אם חלוצין יכול לעשות אחרי שאסור להלוות קרוב לשכר ורמק להפסד נהי דאנן ריבית אינה יולאה צדיינן (ז"ת ד' ס"א :) אבל אם איני מטריח צדיינן על כך אלא רוצה אני לעכז את הקקן שחשתי יד עבוד ריבית שחשתי ג' ידוע על הקקן שחשתי אני מותר לעשותו כן ולא יכפני צ"ד להוליד ממנו מירד וצ"ג דאמר פ' איזור נשך (ד' ס"ז :) כל סלוקי בלא חזוי אפוקי מיני' הוא ה"מ החם שהמנוח מוחזק במשכנתא שחשתי ידו צטער אבל כאן מלוא על פה גמורה היה ותלשון רש"י יש לדקדק שכתב כל סלוקי משנה זו בלא חזוי אפוקי הוא משמע דוקא לפי שהשדה ממשכנתא לו ואפי' הי' ליתא לבגדא זו מ"מ יש ללמוד מדברי רבינו אלפס (שם) מותר דרב אשי בשמא דלמא אכל שיעור חזוי וכו' (ד' ס"א) וקיימא דרב אשי בשמא דלמא אכל טפי לא תפקין מיני' וכו' כל הלי' מותרא במשכנתא בנכיתא כי היכי דלא תיקשי עובדא דרבינא דחשיב ואפי' פירי דלא כדבא צד רב הונא דהביא מיירי בלא ככיתא ושנייה הלכה הן ולא תיקשי הילכתא אהילכתא ואע"ג דר"ת כחז דהבוא עובדא דרבינא דדוקא צדיני משום דהוי מקם טעיה אבל בהלואה היה מורה לרצה צד רב הונא דלא תיקשי דרבינא דרבינא דר"פ (ד' ס"ב :) קאמר משכנתא בלא ככיתא דרבינא חז' מחזירין מטיבות' דמר אהון לפניו כאשר בהיותי יולק מים על ידיך בלואה הלכה צמם מהרים מניאושט ז"ל שהיה דן הלכה כרש"י יען כי אין לפירושו (ר) דכל הני דמשמע דלא הוי מטיבה משום דהוי בעין אונאה דהתם לא ידע דמחיל וי"א הו"א עובדא דרב ענן (צ"ח ד' מ"א :) לא ידע דמר בורא בלרעא דמחיל וכן פיק דביטין (ד' י"ד :) (ט) וייתי דהמשקיד והקשה צטעור דלא היה ידע שילא לנן וה"פ החם דיני וצדך) הן מחילה צטעור שלא חשש לדקדק אם יכול למזור אם לא הו"א מחילה ולא דמיא לאונאה הכא הלאה ואסור משום ריבית ובבירא ל' לרב נחמן כרבינא דחשיב ואפי' פירי ודרבינא דרבינא לא קשיא דע"כ לא הו"א דר"פ דלמא היה תלמיז פטר דרב אשי דל"ל הרי משכנתא בלא ככיתא ואיך רבינא דחשיב ואפי' פירי ה"י מן הסדמוניס דרב פסי אמר הלי' עובדא משמי' (ח) מנפלא דשמעתתא יש להוכיח דמחזירין במשכנתא פסי מנצני' דלמילת' דרבה צד רב הונא א"ל אצ"י לרצא משכנתא מלי' פ"י שחא בזה יורה רבה צד רב הונא דרבינא קלוה דמיא ונפקא צדיינן איכ' רבינא דאפי' צדיני כ"ס דהוי מטיק במשכנתא ופ"ת דמוק מתחילתו ועד סופו דפ"י מילתא דרבינא משום מחילה צטעור וריבית קלוה לאו דוקא וגם דבא דצני' לאחזני' לרב נחמן לא הנין פ' דרבינא וש"ז

הוא דליתעבידא דהא מהיכא ילפינן (שס) מלא מאכלוס לא מאכלילוס והיינו דומיא דהתם וכן ה"א דפ' כל כחצי הקודש (ד' קכ"א :) דמייתי לה גבי קטן שחזר להכנס דהתם נמי היה גומ' קעציר איסורא ואי משום דלחלי' להו למנוח צריכות הא לאו איסורא הוא אלא לקיסא הוא (ע) דאסורא ואינה לא שקלי ואפי' שקלי לאו צד עונשין הן שיצטרכו להסיר והא דלמא חלמנדא (צ"ח ד' ע' :) יתיי דלחלי' רלזו דידהו ליזלון צחר שינטייהו (י) משמע דמכוער הדבר למכנסם בדבר שהוא לגמרי איסורא דלדוריתא ופ"י לאו דידהו מה שחינו הגון להם ואי לאו דמיאצינא מיני' דמר ה"א מה שהיכל מנוח של דקדק קרוב לשכר ורמק להפסד ונחן בענין זה כמה שנים שחא המלוא מיני' להסיר בלא ללחא ידי שמים והואיל וכן יחפוס הלוא מן הקקן כשעור הכריות שחזר וכדאקלע גבן הר"ר (כ) קלונות (ג) שזויים אמר לן צמם הר"ר ילסן מוילא שחזר צמם רש"י דכל מיני' ללחא ידי שמים אי חפס לא תפקין מיני' ואמר לנו כאן שבעיד לפינך ולא קבלת עדותו יען כי ספס ולא מ"א וכאשר הגעתי לפ' הפועלים (ד' ל"א :) מלחתי בהדיא צפרש"י ברא דלמא רבא אחנן אסרה חורה אפי' צא על אמו ואין להקשות נמי בן סורר גבי (מ) רבה דליגבול ל' (נ) דיכרי במשכנתא אהדיניהו ולא קביל מיניהו הוילא ונפיק ממומי' דרב ואמאי הוילא וסייב בללחא ידי שמים אע"פ שהם לא רלו ללחא ידי שמים כדכר"י צמרוצה (ד' ע' :) ד"ה אלו) ה"מ קביל מהם דבא אפי' אי חפס מעלמא לא תפקין מיני' דשחא כיון שסוף סוף לא רלו להסיר אלא צתורה דין אם היה מקבל מהם על דרך אסרה היה דומה לגניבת דעת ומי' מוזני צי מזה כי נראה דאפי' כי אסרינן להלוות קרוב לשכר ורמק להפסד הי'א דקיבל אינו סייב להסיר אפי' ללחא ידי שמים גדולה מזהא פ"י בליזור נשך (ד' ס"ב :) ד"ה חנא' דלמ"ר צריכות קלוה אינה יולאה צדיינן אפי' בללחא ידי שמים אינו סייב להסיר דמפרך מצרייתא דחלוי' צריכות רבית שגבו מחזירין ולא משני צמא ללחא ידי שמים ומן השמים ישלון וישקטו כבוד מורינו ותורתו וישיבתו עם כל הקרים אל משמעתו כמורי איסקופחו פ"ס צר' מביח מצביע :

שרא לי פכיי אס דברי מעשים כי זה לי קרוב לשבועיים שאני שוכן וכל מאכלים שאני טועם לא עברו לי לא חלי' והתשובה עזר הדקדק כתבתי לך ע"י שליח ששמו מול ונכחתי כל אורח הדברים אך זה אני זכור עדיין שכתבתי הכל כנו שכתבתי אך זה הוספתי דנועות דקדק של עניים אסור להלוות קרוב לשכר ורמק להפסד דכי אמור רבנן קרוב לשכר ורמק להפסד רשע (צ"ח ד' ע' :) לא פליג רבנן צין עני וצין פשיר ואיכ' כיון דעני אסור להלוות מעותיו כך מי איכא מיירי דלמא לא מלי' עבד ואין ניקר ונעציר ל' ואח"כ שלום וכל אשר לך שלום כנפא מלי' צד' צדוך זל"ה :

סי' תכו דהנה נא הוילתי לרצא אל אדוני ואנכי עמר ואפר חמת כמות רגלי מורי' רצינו מלי' צדוך

הנהגות

- (ט) צמא' דאיסורא • (י) זיל משום • (כ) ספר צמא' שם ה"ב • (ג) זיל לפדין • (ח) זיל רצא • (ט) ככיי דיני וט"ס • (ס) צמא' יש כן חייב שאני לקרואו וכדמותא שנקרא ש"י' והוא רית שורק' ימים ושנים • (פ) זיל דקדק • (פ) זיל ואס' • (ג) זיל לפדור • (ק) אולי' זיל לנו • (ר) זיל קושא • "ועי' צמא' דף ס"ז : ד"ה החם • (ט) זיל וכן דהמשקיד (ד' ל"ה :) וגבי הקדש צטעור (מיר דף ל"א :) דלא הוי ידע שילא לנן וה"פ החם צדיני ולהכי כך מחילה כ"י • (ח) זיל ומנפלא :

מה

מהר"ם בר ברוך

כיון דעיקר משאל ומתחם עצור הרי"ם נחכונו ועי"מ כן נשח: וכו' כל אחד מהם יסול שכר כפי תנאים ואחריות כל הקרן לא יהיה על הלוח לבדו כמו שהתנו אלא על שניהם כדון עיקרם כל חד מנייהו לידרי בפסידא לפי אומד שהוא נוטל צדיות אי פלגא פלגא אי תילתא תילתא ואי אכא פסידא ואמי מלוח קמן לבנות סוצו מן הלוח א"ל דרי פסידא כדפי' ול"גין איסור לאו דלא תשימון פליגי חנאי צ"פ איזהו נשך (ד' ס"ז) היכא דלא גבה לבסוף אי עבר (ה) אי לאו צדיות קלוזה דלורייחא וכו' צדיות דרצון לענין איסור למקרי' רשע וכבר בא לידיו ופסקו כן ועתה בדקתי בספר צ"י משה צ"י מיימון ז"ל ומלחמי כדרי וז"ל (פ"ה מה"ל מלוח ולוח ה"ל מ) איסור לאדם שיתן מעותיו קרוב עבלי ורחוק להפסד שזה אבק ריבית והעושה כן נקרא רשע ואם נתן חולקין בשכר ובפסד כדון העסק עכ"ל וכן צדון זה ראובן אי מטייה פסידא לרדך המלוח למדרי (ו) כדרי' לפי אומדן רוחא דשקיל או אם לא הלוח אלא הוליאן ולא הרי"ם צהם ואעפ"כ היה נותן לו כאלו היה מרויט יכול לנכות מן הקרן כדרי' כמו שכתבתי דלשן ריבית הוא דליני יולא צדיותו ולא מתשכין צו משרא לשערל למיקרע שטרל דל מיקרע שטרל מסוב אחד שצטטר אחר כי אפוקי מיני' דמי ואע"ג דהבוא סוב אמרינא לא תפיס משכונא עלי' ולא מירי אלא שטרל למדרי' אכל כה"ג צהבוא סוב גופי' יכול לנכות כמו שכתבתי ואין לי להאריך צהם אכל אם לא הפסיד צהם והיה מלוח אוחס ומן הרי"ם לא היה נותן למלוח אלא חלקו לפי תנאו צהם אכל מיל שיוכל לנכות מן הקרן כשישור מם שנתן לו מן הרי"ם כיון דתנאו שהתנה שיהא כל אמריית הקרן עליו היה בטל כדפי' לעיל ולענין למקרי' רשע פירשתי לעיל דפלוניתא דתנאי היא (ז) דלא גבה ריבית לבסוף צדיות קלוזה דלורייחא לענין איסור לאו והיכא דהלוח קרוב לשכר ורחוק להפסד ומטי' פסידא ולא בעי מלוח לידרי פסידא כדרי' וטילס לו לוח כל הקרן הבוא מותר למקרי' רשע ועצרינא לכו"ע והבוא דפי' איזהו נשך (ד' ס"ז) פי' ההם וצ"י דרך מקס ומאכר צכך שכל מי שמוכר למצדיו קרקע (ח) שכל מי שיאכל הלוקס קודם שיחזיר צו המוכר הויא מחילה כיון דידוע לכל דלון אדם מקנה דבר שלא צא לעולם ואפי' הכי לא התנה עמו שלא יאכל פירות עד שיחזרה צמקס ומשנאו לעולם אכן סהדי דאסול' אסיל' ואע"פ שרואה כעין ריבית מה שהוא אוכל פירות היכא דנתטל העקס דכיון דכל דריבית דרך מקס ומאכר ליתא אלא דרצון הכא לא גמור אע"ג דמיחוי נמי כמחילה צטעות דמעיקרא לא היה סבור כלל שיחזיר צו לבסוף מ"מ כיון דדרך מקס ומאכר צכך שאם לא כן ציטלת חקנת השוק לא גזור רצון אע"ג דליכא תרמי כעין ריביתא ומחילה צטעות הכא הולא וכיון דליכא הולא דהוי ריבית דלורייחא הכא אפי' צדכין (ט) לא ציר וכו' עד צעי לאומדני אוחא וכו' אכל שכן סריך אלמא אע"ג דדרך מקס ומאכר צכך צצני אדם מתקין שלי' אשר צלימאוס על דמי הפסד אפי' יחזיר אונאס ממיס דמחילה צטעות

ושצו כשהשיצ רצ נחמן לפי' טעותו השיצו ולא גילה לו עיקר צדיו כלל (א) ועוד קשה לי דמדקאמר צצני' לאומדני אונאס משמע שלא גילה לרי' נחמן קושייתו כלל שרגה להקשות לו וא"כ למה הרגה לו ראי' מאיילנית מה היה יודע שהיה טועה צדכריו * ועתה אם ייטצ צצני' אדוני עמדו דברי רב"י והאלפס ואין להקשות למה פסק האלפס כעונדא דרצינא דמשיצ ואפיק פירי ולא קבע הלכה כרצינא כחרא דר"פ שחא משום דמעשה רצ וגם רצ נחמן קאי צצניתי' דקיי"ל כותי' צדני' ועוד לפי שרצינא לא אחר צדיו על דרך פסק מלול קבע לה צהלכא פסיקתא עס שאר אומדא"ס שזכרו בהלכתא דמשכנתא צלא נכייחא פלוגתא דרצ צר רב הוגא (ב) לרצינא קדמאס אלא פירכא צעלמא דפרי' לכלל דרצ ספרא למימאר דכלל דירי' לא הוי כבוי"ט וכו' וברי משכנתא צלי נכייחא צדדינינו אין מתצירין למ"ד כגון לרצ צר רב הוגא (ג) והנך דקיימי צצניתי' ואין לחמוס על שלא אחר להדיא וברי משכנתא צלא נכייחא לרצ צר רב הוגא אינו כן דלא רלס להאריך צכך דמיא להא דאמר רפ"צ דכחצות (ד' ט"ז) וניזול בתר רוב נשים ורוב נשים צחולות נישאות ואע"ג דקיי"ל כשמואל (צ"צ ד' ז"צ) דלון הולכין צממון אחר הרוב ופוס' ל"י לנימאר ולרצ דהולכין צממון אחר הרוב כו"ל צמר רוב נשים אלא לא מש להאריך וכו"ה פ"י ר"י פי' אלו עריפות (ד' נ"ט) גני פסיקא דעיאן דכרכו ועוד מלחתי און לי צחצות הגאונים צחמר שהשכין צחסי למצדיו צלא דינא ועל מנת שגבה המלוח שליט דינר בכל פודש משכירות הצחסי כו' והשיצו כי ריבית קלוזה היא ויולא צדינין ואע"פ שלא קיבל עליו להחמייס הריבית אלא מן השכירות ואם לא יהיה שכירות יהיה פטור וע"כ צמה היו מתפסקין השולחין אלא מזה הטעם לפי שלא נתמייצ אלא מן השכירות ואם לא יהיה השכירות אין כאן ריבית ואין לומר לפי שהוא צבור יותר השכירות מנדרון זה כי יש לחוש שחא פעמים לא יהיה שום ריח גני צית ומי צמייצ דנשך או יפול כמו שכתב ר"ח (ד' אכולהי לא ידור צחצורו וא"כ גם כאן בקל יפסיד שכירות של חודש או שנים או לפעמים שטריך השוכר להוליא על הצית צצנין מועט ורגילות הוא שזה מנכס מן השכירות שמיצ ליתן נמלא אין כאן ריבית ואפי' חצצורו הגאונים כריבית קלוזה וגם מדצרי האלפס שקצב כרצינא וחסב משכנתא צלא נכייחא כריבית קלוזה ואע"פ שכתב עוד צלשון אחר צאלפס דליכא מצצותא דאמרי דרצ אשי פליג ארצינא מאן לימא לן שלא יהא לשון ראשון עיקר וגם צסוף צצרי צמעקנא דשמעתא מוכס דס"ל דכולא שמעתא סלקא צמשכנתא צנכייחא * ואדוני יצור לי הדבר על צדיו וישא צרכה ומי"ס כחשק העלוב מי"ס צד' מכיר כורע ומשחמוס :

תשובה ציריו דשן חדושן שפת פרס שושן סצני' ה"ר מי"ס למדנו (צ"מ ד' ע' :) כי

המלוח מעות קרוב לשכר ורחוק להפסד רשע' וז"ע על מה שפעשה מאן ועכשיו אחד מתחלו צטל או לא יקס ריח כלל ויחי פל מעותיו מלוח או לא יהיה כל אמריית הקרן על הלוח ויהי' כחמס עיקרם פלגא מלוח ופלגא פקדון ונרי

הגהות

- (א) מן ועוד צד שה"י טועה צדכריו * ה"י כחצו צהכ"י צבג"ה למטה צגלין ולא היה נדרס לאן שיד וסדרתי' מדעתי (ב) ליל ורצינא * (ג) ככ"י והנה וט"ס * (ד) ליל אלוהו * חוס' צ"מ ס"ד צ' ד"ה ולא ישכור * (ה) ככ"י אפי' וט"ס (ו) ככ"י כדרי' וע"ס * (ז) ל"ל היכי * (ח) ליל דעמו שכל מה שיאכל כו' * (ט) מי"ס הוא : (יב)

מדרגים בר ברוך

מפקינן היינו דוקא משכנחא דנכייחא וזה ודאי קיל הוא מקורו לשכר ודמיון להפסד כיוון לחמירות של קרן קיים אי"כ לא נחכי לוי עידי ודומא דשקיל דמי למשכנחא בלא נכייחא אבל ללישנא בחרא דרב אשי איירי נמי למשכנחא בלא נכייחא ופליגי ארבינא והילכתא כרב אשי אי"כ קריב לשכר ודמיון להפסד יולאה דדיינין ואפי"ו פלוקי בלא זוזי למיקרב עשרא הויה אפוקי אבל צמולה על פה ינכס לו מחלוצו חורב עולמו כדפי"ו לעיל ומשכנחא דרבי"ו משה אבן מיימון ס"ל בלישנא בחרא דרב אלפס שאם נתן לו הקרן והריבית אפי"ו דמטיי"ו פסידא צמקתא הקרן לא יוכל דין להוליד ממנו כלום אך רשע מיקרי כיון דא"ל למידי פסידא ברהי ולא עבד ואפשר שעל דרך זה כתב העושה כן נקרא רשע ואם נתן חולקין צבאר ובפסדא כדין העסק ועשה טובא קמ"ל שישכור עמו בפסדא ולא יסיי"ו רשע שכיון שקיבל צבאר יקבל גם צבפסדא אבל מורה הוא שעל פי ד"ד יוכל לעבד הקרן והריבית ואין להקשות בלישנא קמא אם קרוב לשכר ודמיון להפסד נפקא דדיינין למה שזה התנא צבשנו שנקרא רשע דמשמע רשע הוא דמיקרי אבל דין לא נפקא דאי נפקא אי"כ נפיק מיני"ו ולא ליהוי רשע אי"כ למימר אין סי"א אלא אבד דרבי למימר מידת חסד ומדת כל אדם מלא נמי דצמירה זו נקרא רשע ועבר על תקנת חכמים ונפיק דאי לא מצינין כפינא לוי או שאין לו עשיו מה לשלם כל הריבית שלקח צמנין זה דשרי למיקרי"ו רשע ועבריינא ולידד לחיי"ו ואין להקשות אי קרוב לשכר ודמיון להפסד יולאה דדיינין כיולד החירו ציטומים קרוב לשכר ודמיון להפסד דהא כיון דסוף סוף ליכא אלא חיסורא דרבנן הם אמרו והם אמרו ואין להוכיח מזה עולמו כיון דחיסורא דרבנן הוא אי"כ אבד ריבית הוא ואינא יולאה דדיינין דהא משכנחא בלא נכייחא ע"כ ריבית דרבנן הוא ואפי"ו עבד רבינא עובדא ואפי"ו והלכה היא בלישנא קמא שצולפס ועשה מחלוצו על דרך (ע) הייתי סבור שזה ראוי ואפי"ו היו המעוה וברקן והריבית צמנין ולא הולידו וגם צבשנו דרבינא רבינא רבינא ש"י בפסוקים צמ"ג שחמלו קרוב לשכר ודמיון להפסד גובה את הקרן ואינו גובה את הריבית ועשה אפי"ו שם קרוב פסק כן עשה שהמלוה קרוב לשכר ודמיון להפסד שאם י"ו ריוח יעול חלקו ואם הפסיד יסבול עמו צמק המגויע אחר (פ) עסק אחרון נכך וכל עדת ישראל יעשו אחוה וכי"ס אלא זמירא מן סגריא דשביקתא לאורכא וקייטא לאורכא דמרינא ועל מה שכתבתי בראש כתבי דאלו דלא חשימונ לקי אי אחרו צ"י סורכי צי גשום דהוי לא הניחא לפסד דמיא אחרין ואין לוקין עליו והשתא יחסי לאי הכ דעבד לריכוחא דר"פ איזבו נשך (ד' ס"א.) למ"ל דכתב דחמנא לאו צבול לאו (ג) דריבית ולא קאמר דאיטריך לאו דריבית דלקי דאי מאלו דבול לא לקי משום דמיון להשכר ודמיון כעללך השם פסד ונכון יחסי לאויביו מידנא ודינן ויכוס ויכוסיל כלכד חשבון וישמר וישקוט עם חורמו וישיצחו עם כל הפרים אל משמעו כמיוי חולעמו .

סיים ד"י מכיר תנצ"ע :

צטעות כ"ס לעיל דליכא חרתי ומשני לא חונאה הוי חיוצתי"ו דלא דמי טעוה דחונאה לטעוה דלעיל דחונאה (י) דצדנר שכר צעולם כצדור שזה כך ואינו כך (כ) דמה שמקשה דריביתא ארבינא כ"ל ליישב משכנחא מלי דלעיל קאי גשום צבניי כל אח ונוולא אחי סמנא דעמי"ו ולא גמר ומקני ומיאו פירי לא הדרי ומיעביד לוי צמסכנחא כה"ג הי"ו דלא מסלקי או אפי"ו צמסכנחא דמסלקי וקיי"ל סתם משכנחא שמה ואמר הלום לשלים אלו הוו לי זוזי כל אימת דעמינא (ג) מסלקי"ו ואפי"ו צמק שם וא"ל אח ונוולא אחי מלי הדרי פירי או לאו ובההיא משכנחא הוא דעבד רבינא דרשיצ ואפי"ו פירי דלא דמיא לזניי כלל כיון דלא גמר ומקני כלל אבל משכנחא דלעיל דאמר רבינא דלין מוליין היינו צמסכנחא דהיי"ו לכה"פ שמה דמיא לזניי והא דקאמר דרשיצ ואפי"ו פירי דלא כרבה בר רב הונא הוי"ו פ"י דלא כרבה בר רב הונא צבניי . משקט ותשלוי כפסם מאיר צ"י ברוך שימי :

לימדתנו רבינו לענין חיסורא דלאו דלא חשימונ פליגי חנאי אי עבר צולו היכא דלא גבה לצדוק וסיי"ו היכא דהזיד בלא התנאה אבל היכי דצדק דלין ריבית צבורה ליכא חיסורא כיון דלא גבה שגגה לאו הוא דליכא לעומת ג"כ היכי דצדק שמוחר להלוות קרוב לשכר ודמיון להפסד ולא גבה ריבית לא מיקרי רשע כלל לכו"ע אלא שגגה רשע הוא דליכא היכא שצבננון זה לזה שדומה לו היחר גמור ומסיי"ו פסידא שיה ראשונה טפי ממלי דמטיי"ו ריוחא וא"ל לזה למלוה דרי מהאי פסידא צהדאי דעמי מכרעה כי לא יוכל לכו"פ כלל לצבול שום הפסד כי איך יחנו שחנאי של הקרן שקיבל אמריחו עליו יחצול שסקרן עיקר וכו"ל בעין שמסרו מיד ליד ואמר נמי צבולמא (צ"ג ד' ט"ו) כי חצב אינא קרנא חצב צבישא והחנאי של הריבית שאינו עיקר ועמיד לנא ואינו יודע אם יצא וכמה יסיה אחוה החנאי נאמר סימקיים והא מהיכי מיחי והלא המלוה ישיצו חצובי נלחם לא מעוקלי"ו ולא מרדושיה אלא מה שפערתי לידך צאמריחו כחצור לי וכו"ל וכן אי"כ אף היכא דלא מטייה פסידא צמסכנחא קמייחא ויהי"ו לוי למלוה רוחא דמחנא (ג) דרי"ו וצמסכנחא מייחא מטיחא פסידא אלא ישתנה דין כך אל כי היכי דצמסכנחא קמייחא אי מטיי"ו פסידא אינו יכול (מ) להצריחו דעשה כל הקרן עליו צמלוה דליכא למימר דלא משוי נפשי"ו רשע שמה צביחא גמור הים סבור לעשות כן אי"כ אף כשקיבל ריוח חלקו שנה ראשונה ועטייה פסידא צמקתא קרן צמנה שמי"ו השתא נמי שחנאי של קרן יהא קיים ושל הריבית יהא צטל דמלי שנה אלא ודאי ע"כ ישלים לו כל הקרן והריבית שקיבל אישתקד ינכס לו ועליו יוסף להשלים הקרן דכיון דחנאי של קרן (ג) אז הריבית דומה למשכנחא בלא נכייחא ואי"כ יוכל לנכות לו מן הקרן כשיעור הריבית שנתן לו כאשר כתב רבי"ו כיון שהוא מחלוצו סוב עולמו אפי"ו אי איירי רב אשי צמסכנחא בלא נכייחא והיכא דלא מטיי"ו פסידא ויהי"ו לוי קרנא וריוחא צבא פליגי דצווחא דכחצור רב אלפס בלישנא קמא יולאה דדיינין צבוצדא דריביתא דרשיצ ואפי"ו (ב) פירי ומלי דאמר רב אשי בחר הכי כל פלוקי בלא דמי אבד ריבית הוא ולא

הגהות

(י) ז"ל שאני (כ) ז"ל ומה (ג) ז"ל חולקי (ד) ז"ל צהדי' (ה) ז"ל להכריחו (ו) ז"ל קיים (ז) ז"ל ליחא צבכ"י וסיים הוא (ח) ז"ל ז' (ט) ז"ל פסק (י) ז"ל צריבית :

לוי מה יקרו אמרנוך ומה עולמו דצדוקין מקור חיים פי דליק יפולו מעיינותך

סי' תכז בי אכתי ותי סי' אפי' לרין לפני רבותי
מזקי ארץ שחתי תצל מוכרח הארץ
מורי ה"ר סייס אשר עליו נחלה כל כבוד הדור וה"ר יוסף מופלג
בסמיה ובזקנה וה"ר יוסף בן הרב מתיירא אפי' פן ישרפו
בבבב שבפיהם וולוי כי ירלתי נעבור על פיהם שמתי ידי למותי
ובמלחמהם אכתוב כהש ירלוי מן השמים וזוי יוכני להעמיד
דבר על צוריו ולהוליל הרין על אחיחיו לעקב אלמנה על שמעון
אשר רימה אותה להחזיק בעבד כבוד ועורה שלה שחמה כי אחר
לכני בימה למת בידו מפנים חמודים שבצית בשעה שהיה בעלה
מוטל הדוג לפניו קורס שיחזיק בהם הפקיד ללורך המושל ושמעון
לו ועמה מעבדו ושמעון משי' כי לשם שמים נחכוון כדי להליל
כי צמי' בעלה מישכנס עבור סי' דיינים שהיה מייב לו משכירותו
מלימודו נגו ובעבור השכירות משכנס לו ואומר כי אינו יודע
הסם שלה ואפי' הם שלה בעלה משכנס לו ומתחמא ברשותה
דלאו כל כמיני' להחזיק בעבד כבוד וערב ר"ה שאלם בעלה
מונו להחזיק אחרים הסם ובחורות שהם (ח) נחנה לידו ובפולו
של מועד נהרג ולכך מעבדו כי אומר משכנס הם בידו ורולה
להיות נאמן צמיגו שיכול לומר נאכסו או המזרחים לו דלא שותיה
רש (ז"ב דף מ"ה :) וגם להד"מ אס אין עדים שחכרם
לו נר' צעיני שאין בדברי שמעון כלום כאשר טוען שאינו
יודע שהעלבות שלה שאס אינו יודע ליספי' ולספי' כי על ידי
ציגו לא נעשו לו מה שאינו יודע אצל מה שהוא אומר
שבמשכנס היו בידו מן העבד ולעבד ר"ה השאילם לו להחזיקם
לו לאחר הסם בזה יחכנו דברי לאחר כי עשה דין לעלמו לקחת
אס שלו נכ"מ שהוא כי אפי' משכנס בשעת הלוואה ועשה נכך
שומר שר כדחיל' פ' האומנין (דף ס"א :) מור והפקידו
אלנו ברשותו של מורה עומד ואס נגבד צבית הלוה שיעשה עליו
שומר חסם הפקיד המלוה כאלו הפקיד המשכנס ציד אחר וס"ה
אס (א) השאילם לו צמורת שאלה ברשותו ושיעבדו עומדים
כאלו הם צביתו ולא מזור עדיין ברשותו אלא אפי' החזיקם
לה בעל חסם שלא הגיד לה שבמשכנס הם ביד שמעון אס
מחזילה (ג) השאילם לו למשכנס גם אס הוא של בעל לא
נעבו מעלנעין אלל בניו והל דקי"ל צההו דמשכנס ומת
(צ"מ דף ק"ד :) שומעו מעל גבי בניו דוקא שלא בשעת
הלוואה היינו כשהחזיר לו חסם כעין השבות העבד דקרא אלל
אס השאילם לו בלשון שאילה ובחורת שאלה שומעו מעל גבי
בניו אחרי כלות ימי שאלה אפי' משכנס בשעת הלוואה ולא
יפקיד שמעון כסו וזכורו אפי' כשהחזירם בעל לשה שגם אס
היה נותנם בעל לאחר או מוכרם לאו כל כמיני' להפקיע זכות
שמעון מהם דעדיף משכנס (ג) דאפסותיקי וברשות שמעון הן
עומדין אלל שבמכר (ד) חקנת השוק (ה) שאס הבעל מישכנס
כדברי שמעון אפי' שמן הרין אין לו זכות בבכות אשמו ואמן
הוא לומר שהשאלתם לו למשכנס (ו) (כיון שהיה נאמן אדם)
אס אינן עשוין להשאל ולחשכר (ז) (לו בעל) ללציסחו כי אז
ודאי לא היה נאמן לומר שהשאלתם לו אלל היה ראוי לומר
(ח) שהשאלתם לו ללציסה דקין דברים העשויין להשאל ולחשכר
וכן גבי אדם העשויין דברים ציד אפי' שידוע לנו שנאמנים
(ט) על זה ואין נזהרין זה מזה ויד כל אחת ממשתמש בשל
צביתו

מענינוח נחלים מתוך צמדות חרומות מתרומות מדותין
ואס צביתם אלעב צלפיהם דבש עדותין צמחק חכו וממחק
נופת זוף שיחמך על אחת כמה וכמה אס פה אל פה אדבר
כך ועלי חטוף תלחך מייס סי' יוסישו לך שנות מייס על
שנותין כנפסן נענך וכנפס הרשום סר למשמעך שואף למא
לשמוע שלוחך אחת כי הייתי צעיני המלוה אח צביתו קרוב
לשכר ורמוק להפסד דעטל חנאי הכיות ויתקיים רק חנאי הקרן
דכיון דרשע מיקרי נשום דשקיל רווחא ומילחא דהוי כולה
אחריות הלוה מצטלין חנאי רווחא דלא צביר כולי האי מקמי
חנאי אחריות כל הקרן שלפנינו והל ניסאל ליי למלוה כמו שכתב
גם אלה * אמנם משאל לירי ספר דבי' מהה נן מיימון
ז"ל בשאלתי ממה כדורך שאלה זו אחרתי בלבי השאל צלורים
ותומים ודבר מה יראני והגדתי לך וכאשר מלחתי סבדתו על
צביתי מלוקס חרתי לדבריו כי כל דבריו דברי קבלה הם ואף
אס מקצת בעלמא פסק דכיון מי אכתי ובכרתי לבי כמלל
נכס סידוקם לא לשלוק על סבדת דבינו כפתח האולם * ומה
שמחמת כיון דדיני' כדון עיסקא א"כ כי גבה גם קרן וגם פרי
ומיני' פסידא טפי צמקלת הקרן צמאי דמיני' רווחא צמקלת קרן
האחר הוב לן למכפיי' למידרי פסידא צהדי' כדון העיסקא ולא
ליסני צקריית רשע צה יקבל סביתי אח משכנס כי מה שאמר
רבינו משה דחנאי לידהו בטל לא שיהא צמל ממילא אלל אכן
הוא דקא מצטלין ליי כי אחי למיציגי אחרתין לכו דחנאי לידהו
בטל ודינו כדון העיסקא אלל מה שכבר גבה המלוה על דעת
ראשונה גבה ולא צמורת העסק אפי' דצמורת ריבית גבה אכן
ריבית הוא אינה יולאה דדינין ומה שבכתב צמקס שלוב צמגון
זה שדומה לו בהתר גמור ומיני' פסידא טפי צמקלת קרן צמאי
דמיני' רווחא צמקלת המלוה וכו' עד איך יתני שהחאי
של קרן שקיבל עליו אחריותו והוא עיקר והוא (ק) כעין אותו
חנאי יטל והחאי של הכיות שאינו עיקר וליתי' צעיני' ואינו
יודע אס יהיה (ר) וכמה יהיה יתקיים הל פרשין צביתי
הראשון דמרויכו אדעתא דליהוי לכו רווחא ענד וניזיל צמר
רובא דלינטי ואנן סהדי כל מי שמלוה מעומי לשכר לי הוי
אחרו ליי צבי ניסאל לך או חלוס לו צמחם צמפירותו ולא חסור
אחא בשכר כלום או חלוס לו עיסקא פלגא צאגר ובהפסד ודאי
הוב אחר פלגא צאגר ובהפסד ניסאל ליי דאי לא הוב ליי למישקל
צרוסא מירי מה ליי להלוות (ס) מעומי ומה לורך יס ליי שהוב
יקבל כל האחריות אטו זוי דקמי צאכלנאי ועוד המלוה על
המשכנות ודאי הכיות ברור טפי עוצא מפסידא וא"כ בודאי כל
אדם יצבור לו יותר צלון פלגא צאגר ובהפסד אס היה יודע
שיס איסור צקרוז לשכר ורמוק להפסד ממה שיצבור לו שיהי'
כל אחריות של קרן על הלוה ולא יטול הוא צביות כלום כך
יס ליי לסרי סבדת דבי' משה וצדאי סברא אחיתית היא צלי ספק
ומה שבכתב דלא לקי מלוה אללוי דלא חשימון ואל תקמ מחלו
דכוס ליי נימק לעשה דוסי אחרין ענק יפה כחצת וכן כחצ
דבי' משה ז"ל (פ"ד מהלי מלוה ולוה ה"ג ג') אפי' שהמלוה
והלוה עובדין כל אלו לארין אינן לוקין מפני שנתנו להשכון
ואתם שלום וכל ציתך וכל כמותך מחיר דבי' ברך
זלזלה :

הגהות

- (א) ל"ל צעיני * (ב) ל"ל ריוח * (ג) ל"ל מעות * (ד) ל"ל נחמס * (ה) ל"ל השאילתם * (ו) ל"ל מאפסותיקי * (ז) ל"ל יש * (ח) ל"ל ואס * (ט) כנר' הוא סי' * (י) ל"ל להצביל * (יא) ל"ל שהשאלתם * (יב) ל"ל זס :

סבירי ומסתם שאין חושד'ן זה אחר זה לא הפסידו את חזקתם ויש לכן חזקה זה לומר לקומ'ן הן צדיק וכן בני אדם שרגילין להפקיד זה אצל זה יש להם חזקה זה על זה ולא יפסיד שום אדם חזקתו ומה סבירי ומאמיני כל זה זמן שאין עדים שצחורת פקדון צאו לידו בדברים שאפשר ליהודי שחזקה אפי' קים ל'י' גבוהה שלא היה מושג ליזהר דליהו דאפסיד ארנש'י וכן אשה אם האמינה אחר בעלה ולא חששה להלגעי אע"פ (י) יש לו חזקה בזה לומר שהשאלתים לו למשכנס אם אינן עשוין להשאל ולבסכר לו ללבוש בו ואפי' עשוין לו ללבוש בו אינה נאחזת לומר בגבס דאחזתי אינטי בגבני לא מתחזקין (כ) להאמיני שפענה גבויס ואפי' נתיבו דאי צני אמרש שאלו'ן כדמוכס שפענע'ן צנעויות (ד' תי'): (ג) שאם צאו להפקיע אומנתו של בעל מכס ומשחיתו (ז' תי'): (ד) דאין לאיש חזקה בנכסי אשהו כי נעמידנה אף במטלטלין אף כשאלקן עשוין להשאל ולבסכר לו ללבושו (ה) (אצל מתנגדי'ן) רגילה להניח לו ולבסכר לאהדים ולהחזיק פירותיה כמו קרקעות' מ"מ נאמן הוא הבעל בזה'ן אם אומר שהשאלתם לו למשכנס סברי אינה מוענת שנוקרתם לו לאחלו פירות ועוד שסרצלים של אשה אינן עשוין לאכול מהם בעל פירות על ידי שמשכירין ממנו ואינן רומין פירותיהן לשאר פירות וכו'ן שאם הבעל טוען שהשאלתם לו אשה למשכנס היה נאמן טועני' ללוקח ממנו דהיינו שמעו'ן (ז) שיחשבתנו אל'ו כאלו ראו עדים שמישכנס לו קריש' (ז' תי'): (ח) טועני' ללוקח ראו נמי (ז' קיד'): (ט) שאינו אומר מכר לאחר ולקחו זה ממנו סברי נאמן לומר שמישכנס לו אפי' עדים שצחורת פקדון שהפקידו לו הכאס צאו לידו לאחר מיחת הבעל נתיבו דאי צני אחר בהורחים לך (ט) נאסו: כיס אם אין עדים שהפקדום אל'ו שיכול לומר להד'ו' צלא ראה ואפי' צלא יכול לומר לקומ'ן כי צדי כיון שאין עשוין להשאל ולבסכר לו ואע"פ שנות לו לומר צמטשין אחרו צנענהו כי כמו צו לא משמע מכישהו מלומר פענה שחובל להכחישו (פ) ויש לומר ימינו כדאשכחנא בכו' עיזי דאכלי מושל' (ז' תי'): ימינו דאי צני טעין לקומ'ן הן בידי יכול לטעון עד כדי דמיון אע"פ שיודעין הבענים שמשקר כשהוא חומר לקומ'ן הן בידי ובאכלת מושלי אין יודעין אע"פ דליכא לימיר כגון שיודעין הבענים שלא אכלו כל כך שמתכישין אחרו צנענהו כי כמו צו לא משמע דבהיא גונא איירי אלא משמע דכשלין יודעין כמה אכלו והוי נמי דינא הכי וכן נמי צנכס' דר' אבא (שם ד' ל"ג): שאם צדור (ז) לו שסעס' אירו נאמן לומר דדי חספי מ"מ אם היה נאמן לומר דדי חספתי (ק) ימינו דאי צני אחר לא חספי (כ) העד מכחישו ורדי חספי אין העד מכחישו ותכן נמי (כתובות ד' טו'): מודה ר' יהושע צאנור שהם של ארץ יסיסה ולקסתי ממנו נאמן שהם שאמר הוא הפס שהסיר ונעמדה ר"י (חוס' שם ד"ס ודורה') אפי' כשהן מונעו נאמן צמינו דאי צני אחר לא היסה של ארץ כדמשמע בסיפא דקמתי לא אם עדים שהיחס של ארץ ואמר לקסתי ממנו (ט) נאמן דמשמעה כיון שיש עדים הן מונע ואפי' אם אינה עדים אין אי לא לא וברי שנאמן לומר לקסתי מאצ'ר ימינו

[illegible]

מז

מהר"ם בר ברוך

סי' תלב בשבוע אדם בשבת צרכה המוליד נטיל שמי הלמנים בשני ידיו ואיט חותך כ"א (כ) פתיכה אחת ופוחתה (ס) קודם שיצרך צרכה המוליד ופוחת פתיכה גדולה כשיעור אכילתו והצית מהא לחמר פ' כל כתבי (ע) רב יוסף נקט פיתח צמחתי ידא וצנע אכולי שירותא חזינו פוחת כל כך צלחם בעומק שאם יתקין נקטן שלא יהא הגדול עולה עמו והצית ראיה מפ' העור והרוטב (ד' קכ"ז) : מלוקק דר' מאיר ור' שמעון צמח שהוא אומר נקטן ואין הגדול עולה עמו אם הוא כפרות ר' מאיר אומר כמיהו (ע) שהוא כפרות ר' שמעון אומר אינו כפרות וברי הוא כפרות (ק) ר' מאיר ור' שמעון (ר) הלכה כר' שמעון וא"כ אם (ע) אומר כל כך בעומק הלחם שאם אומר נקטן שלא יהא הגדול עולה עמו הוי כפרות ואינו יכול לכונו עליו בשבת :

סי' תלג אין (ת) אדם יכול לעמוד ברכות הרבים ולנעול צימו ולפכנים מפתח צפנים מתחת הדלת או מלמעלה או מלמדין לפי שאמ"י (א) מרשמו אסור להוליד ולהכניס מרשות הרבים או לרשות היסוד או לסיפך וכן מכלמלת לרשות היסוד או לרשות הרבים או לסיפך :

סי' תלד חלוק ומכנסים שקשורים יחד אין להחריס בשבת לפי שכל קשר שאין מחזיק אורו ציומו פטור אבל אסור (שבת דף ק"ז:) וזהו רבינו שלפנינו מניחים אותם קשורים שצו או שצויעים * מלאמי צסס מורינו רבי' שיסי' :

סי' תלה מורי רבי' שיסי' אינו רבי' למחות עלשמות יין צין השמטות צמולאי שבת :

סי' תלו מותר ליגע בעמדם שלפני ארון הקודש שהנרות עומדים עליו (ג) הוא של אצן או של עץ רק שלא יענונו אע"פ שהוא חשמים דמוקלה דאמי' מוקלה עמו אינו אסור ליגע בו כי אם צמטלנו * צסס מורי רבינו שיסי' :

סי' תלז מי שקורא הפרשה ללא יד השלמת פרשיות עם הליצור יכול לקרות צעל פה והא דאמר צפי' הניצוקן (דף ס') : רבנים שכנחזי' איה רשאי לאומדן צעל פה ה"ל להוליד אמרים חדע דאין מצרכין צרכה (ג) תורה צימיר מכלל דיכול לאומדן צמוץ * מלאמי צסס מורי רבי' :

סי' תלח אבי העזרי מחיר (ד) להחיר צמלצ מותר צלא מערובות שמן דשמיים ופסילות שאסרו חכמים לא אסרו אלא לצדוק כוסות וקערות הצרכין אורה יחירה :

סי' תלט (ה) מקום שאין פכו"ס יכול יהודי ליטער דף שלפני החנור ושקוק

(ז) נכסים שיש להן אחריות ומעתה שילא מלחמו ישוב לא רחשו לא גוי ולא יהודי ולא יהודים לא מי ולא מה ולא נופל צמים והריוס היה דשוק מלחמו ישוב פני מיל והוגד ששלחו עמו שפחה אחת מלחמו הישוב עד הריוס ומורה השפחה ולא הבידה דבר והוא לא שז לבינה ולא גודע צערות גמורה מה נעשה עמו והיו מעידים על גוים שהיו מניסים לפי חומם שהרגורו והשליכוהו צמים שאין להם סוף ויש מעידים על גוי המקים לפי חומם שפי השליכוהו למים ונחנו חרם צקלונאי' והעידו כרצרים האלה וגם ממנאלא העידו שהסיתו גוים שהושלך צמים מי ונר' צעיני שאין לאסור האשה הזאת לינשא לאיש אשר מנעם מים שאין להם סוף שהרי מה שאמרו חכמים (יבמות ד' קכ"א) מים שאין להם סוף אשמו אסורה היכא דליכא עדות שנפל מי ממים דסמכא אעדות ואמרה דדמני (ס) כדאמר גבי מלשמה אבל הי' דליכא עדות שראוהו נופל צמים נאמנת לומר שמת כשאר נשים ואי ממים שהגוי מניס לפי חומם שנפל מי צמים לא אשכחן שגוי נאמן לפי חומם להסמיר עליה אלא להקל דשרי ממים עיינונא ועוד שגם גוי העיד שהרגורו ואע"ג דליכא עדות גוי נמי שפי הושלך עם מלאמי שפסק ר"י הלכה כר' יוסף דכל עדות מה צערות אשה לאו הכמשה היא (יבמות ד' קי"ט) ועיי"ש צלא"ש) וז"ל והקשו על ר' יוסף ועלמה בקשיא ואע"ג דעלתה צקשית ענדין כותי' דקיי"ל כל היכי דחני תינחא דפלוני צטלה מיימרי' דהכח פלוני אצל היכי דקדמר קיחא לפלוני לא צטלה לגמרי וגם מלאמי לאחר כן סעד גדול לדברי דצעיני עדות שנפל למים (ט) ואי אמרינן מים שאין להם סוף אשמו אסורה מן פה"ג של רב יהודה גאון וזה לשוני (י) נפל צמים שאין להם סוף בשני עדים ודאי מיימא מיימא ולגבי חומן יורשין נחתי לנכסיו לגבי אשה אסמירי רבנן (כ) (אי דאמרי) סימני פדחחו ופוטמי ואשר סימנין שנו ועוד כחז וביכא דלחזו צי חרי סכדי או אפי' חד סכדא (ג) ואי חיימי להאי פלו' דטבע צמים שאין להם סוף (ח) :

סי' תל מורי הר"ם אומר שמוחר לסדליק אח הכר בערב שבת צבית ואלאכול צמלר והביד צסס אצני הר' צדוק שאמר צסס רבי' שמהא ז"ל שהיה רבי' לעשות כן צקי' : מלאמי * :

סי' תלא אם אדם חיל שבת צססונג יש לו ליתן ה' דינר הליש ללדקה וצזה יחפד לו כי צזמן צבית המקדש קיים היה צייז מנחא וסמחא אם קנה צת דנקא יול ידיו חוצתי (צבית ד' ה"ה) זה עולה לגי' הליש חמס עיקר מנחא צכלע כדליחא צבריתוח (ד' ג') ועיי"ש צבית ד"ה מכלל * והוא עולה לה' דינרין הליש וגם עוז שמתנה צי וה' צי * מלאמי צסס רבי' שיסי' מהר"ם :

הגות

- (ז) ל"ל שהניח שם עם (ח) עיי' חוס' יבמות דף קט"ו ר"ה וקאמרי הכ' * (ט) ל"ל ואז (י) צה"ג הלי יצוס וחליה * (כ) ל"ל עד דאמרי * וכה"ג צה"ג * (ג) ל"ל ואמר * (מ) ל"ל כדמסיק צה"ג אע"ג דאמר שהא לי טונא ולא סניק לא שרינן לאיתחיי' * פי' ומשמע דוקא דלא סניק אלא אם אר שנת נאמן ושרינן לה (נ) נר' דע"ס * (ס) עיי' חוס' צרכות ל"ס : (ע) ועיי"ש כי פ"ס הוא וכל"ל ר' כהנא נקט כו' צמחתי ידיו וכו' ר' יודא צנע אכולי כו' * (פ) ל"ל שאינו * (ג) ל"ל כמיהו * (ק) ל"ל ור' * (ר) עיי' עירובין מ"ו צי וכנר עמדו צזה האסוריים צכללי החלמוד * (ש) ל"ל מותר * (ח) צה"כ אשר לפני כחז צל הגליון צכחצ יפן * ראה צמדרכי צעמוד ראשון צצנת גבי פתח נעול כלמון * (א) צכ"י אשמו וע"ס * (ב) ל"ל בין שהוא * (ג) ל"ל החורה * (ד) ל"ל לסדליק * (ה) אלוהות סי' זי ראשית :

מהרים בפרוך

שבתות ופטור מכל מה שחייב עלמנו החושפת והמתכות ואסילו
אם חפסה מפקין מניה אכל מנה ומלחם (צ) שהכניסה
לו צין נכסי אלא כדון צין נכסי מלוג הקיימים חייב ליתן לה
ואסיל לא חפסה מפקין מיניו כך שלם רבי' שמואל בן רבי' עזי
ראש ישיבה מבבל אל ה"ר משה מקאלו וכן כתב רב אלפס
בשם גאון וכן השיב רבי' ישעיה מטרלני שכן כתב בבבכות
גדולות וכן כתב רב האי ואע"פ שאין לכוף את צעלה מכח
הלכה מ"מ הגאונים הראשונים חקנו שופין את צעלה מיר
ליח גט ויותר מג' מאות שנה הי' צימיהם שכח חקיה זאת
אמנם (ס) זמן הכחשה לא כתב וכן כתב רבי' משה ברי' מיימון
(פ"ד מהל' אישות ה"א ס"י) ששופין אכל כל כחשה הפסידה
ובכל האנשים לא מביע' במוכה שסין וחזניו דנלאו הכי
כייסין ולפי הענין דכ"ש שומרת יבם שאם אינה חפילה להי"בם
ששופין את היבם לנחל' ותמא גדול שלא כחשו מזר ד"ת ור"י
וכל הגורפים שום דבר העמקתי :

סי' תמד מ"ב יש ללמוד (ז) שאם הלוי עבד
מעוה לישראל צריכה אסור לישראל
אחר להיות ערב במקום ישראל הלוי שהרי עבד
אזיל וקעציר ישראל (ק) אכל חשימון עליו נשך אכל אם קיבל
עליו נכוסים לתצוה ישראל הלוי חפילה כדיני ישראל אע"פ
שנזקק הריבית כדיני עבדים מותר לישראל להיות ערב דהשתא
אינו עובר בכלום וישראל נמי שהלוי לעבדים אסור לישראל
לעשות ערב כנדר סבירו סבירו הלוי נשכיל העבדים על הריבית
דאילו הוא דקיה"צ ריביתא ולא עבדים דעבדים צמר ערצא
אזיל ואל' עבדים הלוי לישראל המלוה קמון אעצבא דידך ואם
קיבל העבדים לרדן דדיני ישראל צו ותצוה את הלוי חפילה
מותר לישראל ליעשות ערב ח"ר (צ"ג דף ע"א:) ישראל שיהיה
מן העבדים מעוה צריכה וציקש להחזירם לו ומלאו ישראל
אחר ואל' חסל לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לעבדים
אסור ואם העמידו אלל עבדים מותר ואוקימנא כשעל עבד' זה
ממנו מעותיו ואח"כ הלוי לישראל אחר זה שמוח ומסיים
צריכיה וכן עבדים שלוי לישראל צריכה וציקש להחזירם לו
ואמר לו ישראל אחר חסל לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה
לו (ר) ואם העמידו אללו אסור ואע"פ שלא (ש) של ישראל
צענ המעוה מעותיו מן העבדים ונחום צידו לישראל כיון
שהעמידו אללו ואמר לו הכי המעוה שלך שאתה נושא צי (ח)
הכי נוחה לישראל זה אסור לישראל (ח) (ליחן ממנו) ריבית
לשומרא ואע"פ שאין שליחות לעבדים שאין ישראל נעשה שליח
לעבדים ולא עבדים לישראל דגמריין מחזרומ אסור לשומרא
וכי' לישי (שס) דרבינא ורז אשי לימנייה דהא צטלי וכן
פ"ח ובי היכי דאם העמידו אלל ישראל אסור לשומרא דהוי
עבדים שניהם לישראל הכי אסור לישראל לומר לעצמו עבדים
קא משכון ולזה עליו מעוה (צ) צריכה לישראל צריכה דהוי
עבדים שניהם לשומרא כי הכא והשתא נמי אסור לישראל לקבל
מעוה מן העבדים וליחן לישראל חזירו אפי' העמידו חזירו
אלל

ושרוק צע"ס ואע"ג דלמרינן (צילה דף ל"א:) חופשות שבקרקע
מחיר (ו) ומפקיע אכל לא מוחך ה"מ כשעשאו לקיום שלא
לכסירו צעצא אכל דף עשיחו להסירו צעצא וזה חזיר
זה אינו חזיר (שצח דף ת"ס:) פי' הקוטר' מנופה אינה
מחזרת עצמה ואע"פ שדבוקה זה אינו משוה חזיר הואיל
וליתל עומדת אכל הבגד כולו חזיר (ז) דמותר לסחור
סחירת תור דכשסותמו מערב שצח ליתל עומדות ועוד מלמח
פי' סחיות (דף קמ"ו) מכו למיצר סחיות צעצא וכו' לפתח קא
מכוון ואסור ח"כ לגבי חזיר לא מכוון נמי אלא להוליא ושרי
(ס) וסחירה צכלים נמי אין כאן דלין זה כלי שהרי הוא מסור
לקרקע ועוד דמקלקל הוא וכל המקלקלין פטורין (שצח דף
ק"ו) ומיכה הכא פטור ומותר לנרדך לזבל נפש הוא (ס)
(כרמשתע צס"ף פירקין) (סס דף קכ"ו):

סי' תמ סוסיס שיואלין בפדומצא ובאפסר שקורין
(הלפסר) צלשון אשכנו צומן שדרכו
צו צסול הוי כפרה ארומה שלמים יקרין (שצח דף נ"ג:) ואורסא
צבלי צמוסירא ושרי ולא חסיד כמלאו וכו' חסל חל מהיו
כסום כפרר אין היצן צמח ורסן עדיו לצלום אלא דאורחא
צחורייסו ומיכו כששנייה יחד לא יאל אלא כשעסקיו רעים והכל
לפי הענין וחורת כלי עליהם ומותר לפסולם ולשומם בראש
הסוס צעצא וכל בהמה אסורה צו ללחא צעצא :

סי' תמא (י) אסור לגב כוס שהיה צו יין או
מים צמפה אף צסוס דבר
צעצא משום דלחו ליד סמיטה או ליבון ולא דמי למנגד ידיו
צמפה או צמלוקו לפי שידיו הם מולוכלות ואפי' ידיו נרדך
לנגסם היטב צו צו קודם שיינגס צמפה או צמלוקו דלא יתי
לידי סמיטה וליצן רבי' מאיר שיסי' :

סי' תמב מעשה צא ליד צאשה אחת שקיבלה
עליה להעשות כל צ' וכו' ובי'
עד ראש השנה ולאחר הפסח אכלה ממני ממי יש לה להחמיל
ולהענות אם תמחין עד ר"ח אייר או מיד אבן ריהטא (כ)
אומר דאמר צמס' (ל) פסחים אין מחענין
כל ימי ניסן אלא בכבודות בערב הפסח ואומר פ"ק דתענית
(דף י"ב:) ימיד שקיבל עליו תענית שני ותעיתו ושי כל הנה
ופגעו צו ימים הכתובים צמגילת תענית אם נדרו קודם
לגזירתו נדמה גזירתו ממני נדרו ואם גזירתו (מ) מפני
נדרו ידמה נדרו מפני גזירתו והכל נמי שכל נדרו אחר
הפסח הכי קדמה גזירתו לנדרה ואע"ג (נ) דצטלה מגילת
תענית (כ"ה ד"ט:) דבר זה לא צטל שכן מנהג בכל המקומות
שאין אומרים מחנונים (ס) כל ימי ניסן העמקתי :

סי' תמג הגאונים חקנו צעתי ישיבות דין מורדות
צין אחרת מאיס עלי צין אחרת
צניחא ליי ומלעצנא ליי שאפי' י"צ מורש אין משהין אורה
(כתובות דף ס"ג:) אלא משתדלין לעשות טלום ציניהם ואם
אינה שומעת כותבין לה גט לאלתר ואין מכריזין עליה ד'

הנהגות

(ו) ל"ל אכל לא מפקיע ולא מוחך (ז) ל"ל מזה נמי יש ללמוד (ח) אולי ל"ל אכל משום אין סחירה בכלים אין שייך כאן
לסחיר דלין זה כלי שהרי הוא מסור לקרקע כדמשמע צקוף פירקין דכל הכלים ועוד דמקלקל כו' והוא קאי לענין אהייתא
(ט) ש"ס הוא והוא שייך לעני' (י) ארובות סי' תק"א צעצא (כ) צכ"י אחר וס"ס (ג) ל"ל סופדים פי' כ"א ה"ל ג'
ועי"ס: (ד) ל"ל קודמת לנדרו ידמה כו' (ה) צכ"י דעטלה וס"ס (ו) צכ"י על וס"ס הוא (ז) ל"ל ומה
(ח) ל"ל מן (ט) וקאי אהא דקאמר צ"מ דף ע"א צ' אלא לעבדים כו' (ק) צכ"י על וס"ס (ר) ל"ל מותר
(ש) ל"ל לקס ישראל כו' (ח) ל"ל הרני (ה) ל"ל ליטול הימנו (צ) כרי דס"ס הוא :

מח

מהרים בר ברוך

זה לעכב מליטון הערצון לעכו"ם אז נר' שיחזיר הישראל המלוה המשכון בלא הריבית אבל אם העכו"ם אינו חכם כיון שיכול לעכב העירצון עצור הריבית יעכב המשכון ואם זה הישראל רואה ליתן עצור העכו"ם מותר לקבל שהרי הישראל שלים ולא לווס :

סי' תב"ח (ע) ואם ישראל יספיק למעות ואמר לישראל הא לך העירצון של עכו"ם ואם"כ טען שלי הוא ורימייתך יכול המלוה לעכב המשכון עד שיחן לו הריבית אפי' לזה שרואה לישבע שאינו של עכו"ם ואמר זה אינו מאמין אלא לדברך הראשונים . ודבר זה רפ"א צדי :

סי' תב"ח (פ) מה שאמר חזוני שאין לדמות ריבית כי קחם עכו"ם הורגים והיו כעושה צדיקים וכי עכו"ם יותר רע מנחש שרצון פוסרין (ז) הש"ך זו את הנחש ר' (ק) יבועש מתייבש ומתקיים פוסרין (סנהדרין דף ע"ז:) (ר) מאי טעמא דה"ק דפטר הסולח כיון שעושה צדיקים (קידושין דף מ"ג:) (ש) ועוד שהשיעור החם מוכחא (ח) ומשום דיש שלים לדבר שצריכ קמפייטו שמאי האקן (שס:) :

סי' ת"ן ועל האשה שנשאתה אס בעלה יורשה נ"ל שאין יורשה מדקחני ח"ן לה כתובה ולא פירות ש"מ שהקדן שלה ואינו יורשה דככל החלמוד דקחני ח"ן לה פירות משמע שהקדן שלה וכן משמע צמח' כרובות (ק"א) צהדיא הילכך כיון שהקדן שלה אינו יורשה אך לר' יוסי ולר' אליעזר דפליגי (א) לח"ק (יבמות דף י"ז:) משמע דירשה מדקחא ר' יוסמן (שם דף ל"א:) צמח' קמאי מורו לנחראי דהשתחא כתובה דמדידיה (ז) לדידיה לא קמים כ"ש מליאמה ומעשה ידי דמדידה (ג) לא קני הילכך ה"א יורשה דמד דה לדידיה לא קנסין דלא (ד) אבל לח"ק קנסין דלא ירית ותי לח מידי ושיפתי נכונה יעקב צרי שלמה ישיע"מ :

זה לשון אביאקה פי האומר

סי' תנ"א רב זכיד הוה מהפך צהדיא ארעא וכו' (קידושין דף י"ט:) עד עני מהפך צמררה וצא אחר ונטלה נקרא רשע וה"מ אם קונה דבר צשויו דדמי קלה לדינא דבר מילא משום ועשיה הישר והטוב שיכול לעלות ולקנות צמקוס אחר אבל דבר הפקר א"ו מהפך שימנה לו צמחם וקדמי' אחר זכא ואין נקרא רשע כדאמר (צ"מ דף ק"ה:) מתנה ליה צם משום דינא דבר מילא וחתן (פ"א פ"ד מ"ג:) צ"מ ר"י) נעלמקלה פאח וזרק לו על הצמר וכו' מעצירין הימנו והא דהקן צפי הניחזקין (נ"ט:) כמנהג צראש(ה) שחפזין גזל מפני דרכי שטוס ה"מ (ו) משום שטרק וניקה וסמך בעני על זה וכן דאמר פי' לא יספור

אלל עכו"ם דהא לית ליה זכיות לעכו"ם וכן פסק ר"ם כדמוכס שמעתי ודבר זה שאל רבי זקוני את רבי' דר' הלוי והתיר (ג) אפי' לא העמידו אלא עכו"ם משום דלא חסרה חורה אלא ריבית הצאה מלוה (ד) ללוה (שם דף ס"ט:) (: ורבי' מגמגם בדבר וס"ו ח"ן לנהוג היתר בדבר :

סי' תמה (ה) מצאתי פיסקי מורי' רבי' בשם ריב"א הלוי תניא (הוספתא צ"מ פ"ה:) ישראל שאמר (ו) לא והלוה מעשיה צריצית אסור ומשמע משום שאסור לישראל לשנות עכו"ם שילוו לו מעות מישראל צריצית דהכל טעם אחר אבל אם ישראל (ז) לא ולוה מן העכו"ם והעכו"ם לוח מישראל מספקא לו אם מותר אס לאו ורבי' גרסום פסק שם אחר העכו"ם לישראל לא ולוה לי מעות מישראל צריצית שמוחר לעשות כן כדחניא צחיספתא (שס:) עכו"ם שאמר לישראל לא והלוה לי (ס) מעות צריצית לישראל (ט) דכי מיתר דהוי שולחו של ישראל הלוה ואין כלן ריבית ומ"מ תניא צחיספתא דאסור לעשות כן מפני (י) ומ"מ יבגו הפס היתר בדבר ולפי מה שכתבו אס ליה ישראל מישראל צריצית ללוך עכו"ם וק"ב עם העכו"ם צריצית ציוקר ועם ישראל המלוה כפסחא ולאחר זמן (כ) יסדה העכו"ם העירצון ונחון לישראל ציוקר נר' שכל המזרח לישראל הלוה גיש להחזיר העירצון צמ"כ אבל אס ק"ב עם מצור ציוקר והעכו"ם אלס נר' שלא יתן הישראל מכיסו כלום שהרי על דעת העכו"ם הלוה ואס מושרו שיקבל מן העכו"ם יותר ישבע שצוה ויפטר :

סי' תמו (כ) ואם ישראל חייב לעכו"ם מעות ודמק אחר לפרוע ומסר לו ערצונו ללוה מה שיראה והלך העכו"ם ולוה מישראל אחר ולצדק כשנא ישראל לפרוע לפדות ערצונו מן העכו"ם א"ל לא ופדה ערצונו מישראל צריצית אסור לקבל ריבית מישראל זה שהרי ללוך ישראל שלוס שהרי ע"כ היה לו לפרוע לעכו"ם ודמי לשולס את העכו"ם להלוות מחבירו צריצית דאמר לעיל דאסור הי"א לא שנה דודאי אסור אבל ישראל השאיל ערצונו לעכו"ם ומישכנו ציר ישראל צרשות ללוך עלמו ואם"כ לא פדה העכו"ם ערצונו לפי שכוה אסם והלך הישראל בעלמו ופדלו מותר לישראל לקבל ריבית מישראל דהוי כמכור לו אבל כשישראל חייב מעות לעכו"ם ונחן לו עליהם משכון חסם ודאי ללוך ישראל לזה אע"כ דאין שליחות לעכו"ם נר' דאסור כיון שמידי הישראל צא ריבית :

סי' תמו (נ) ואם משאיל ישראל ערצונו לעכו"ם והעכו"ם אסם חסם אינו רואה לפדותו ח"ן ישראל המלוה יכול לעכב המשכון ולומר אינו מסזירו לך אלא לעכו"ם דלא יבא אלא גזלן שנטל מזה ונחן לזה (ג) וכל זמן שלא נתייאש ממנו והוא צעין ודאי יחזיר לו צמ"כ הי"א לא שנה וכן פסק רבי' גרסום מאור הגולה ועם משמע (ס) דודאי אס העכו"ם אלא שאין יכול הישראל

הגהות

(א) ועיי' ארובות סי' תש"צ : (ד) ל"ל למלוה : (ה) מדרכי צ"מ פ"ה סי' של"ז שלים . והובאה גם בספר תמים דעים להרשב"ד בס"י ק"ח בשם ריב"א מפי' זה עד סי' ת"ן משע יומר צאורק . (ו) ל"ל לעכו"ם . (ז) ל"ל אחר להעכו"ם . (ח) ל"ל מעותי . (ט) ט"ס הוא . (י) ל"ל מנחית העין . (כ) ל"ל פדה . (ל) מדרכי שם . (מ) ארובות סי' תשל"ט מדרכי שם . (נ) ל"ל דכל . (ס) אולי ל"ל דדוקא . (ע) ארובות סי' קמ"ג צאורק מדרכי שם . (פ) פי' השאלה צמפחפות . (צ) ל"ל כדחתן . (ק) ל"ל יהודה . (ר) ל"ל ועוד מאי כו' . (ש) פי' והתם גם בשליש עכו"ם מיירי כדמייית משרצ צני עמון . (ת) ל"ל דמשום . (א) ל"ל אח"ק . (ב) ל"ל לדידה . (ג) ל"ל לדידי לא קמים . (ד) ל"ל ירית . (ה) ל"ל היות . (ו) ל"ל התם שפסח ונקק וסמך כו' :